

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**CELNÍ DOHLED NA MEZINÁRODNÍM LETIŠTI
VÁCLAVA HAVLA PRAHA**

Autor práce: Patrik Fejtl

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2025

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Patrik Fejtl

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Celní dohled na mezinárodním letišti Václava Havla Praha

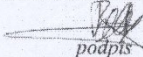
Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Customs Supervision at Václav Havel International Airport Prague

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

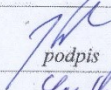

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulu): JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

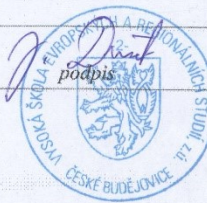
Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): únor 2024

Cíl bakalářské práce: Hlavním cílem bakalářské práce je identifikace a charakteristika dohledových a kontrolních činností Celní Správy České republiky v oblasti letecké přepravy v cestovním styku na mezinárodním letišti Václava Havla Praha. Vedlejším cílem bakalářské práce je analýza nejčastějších přestupků, jejich důvodů a možné prevence.

Student: Patrik Fejtl	13.4.2024 datum	 podpis
Vedoucí práce: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.	7.4.2024 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	6.5.2024 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	9.5.2024 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	19.5.2024 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucí(mu) bakalářské práce JUDr. Jozefu Bandžakovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

FEJTL, P. *Celní dohled na mezinárodním letišti Václava Havla Praha*: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025. 68s. Vedoucí bakalářské práce JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Klíčová slova: celní správa, letištní kontrola, celní přestupky, dohledová činnost, letecká přeprava, prevence

Tato bakalářská práce se zabývá dohledovými a kontrolními činnostmi Celní správy České republiky v oblasti letecké přepravy na mezinárodním letišti Václava Havla Praha. Hlavním cílem práce je identifikovat a charakterizovat činnosti celníků v cestovním styku, přičemž vedlejším cílem je analyzovat nejčastější celní přestupky, jejich příčiny a možnosti prevence na základě rozhovorů s celníky působícími na mezinárodním letišti Václava Havla.

Teoretická část vychází z odborné literatury, elektronických zdrojů a praktických zkušeností. Nejprve definuje základní pojmy a následně rozděluje dohledové činnosti na čtyři hlavní kategorie: dělenou správu, obchodní zboží, neobchodní zboží a zboží podléhající zákazům a omezením. Praktická část se opírá o analýzu statistických údajů a kvalitativní výzkum provedený pomocí strukturovaných rozhovorů s celníky. Výsledky ukázaly, že nejčastějšími celními přestupky jsou nadlimitní dovoz neobchodního zboží, nedeklarování finanční hotovosti a porušení pravidel souvisejících s úmluvou CITES, přičemž hlavní příčinou je nedostatečná informovanost cestujících.

Na základě získaných poznatků byla v závěru práce navržena opatření ke snížení četnosti celních přestupků. Mezi klíčová doporučení patří zlepšení informační kampaně na letišti, využití digitálních technologií, spolupráce s leteckými společnostmi a zasílání automatických SMS zpráv při přeletu. Implementace těchto opatření by mohla zvýšit povědomí cestujících o celních pravidlech, minimalizovat množství přestupků a zefektivnit celní kontroly na letišti.

ABSTRACT

FEJTL, P. *Customs Supervision at Václav Havel International Airport Prague: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2025. 68 pgs. Supervisor: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Key words: customs administration, airport control, customs offenses, supervisory activities, air transport, prevention

This bachelor's thesis examines the supervisory and control activities of the Customs Administration of the Czech Republic in the field of air transport at Václav Havel Airport Prague. The main objective of the thesis is to identify and characterize the duties of customs officers in passenger traffic, while the secondary objective is to analyze the most common customs offenses, their causes, and possible prevention measures based on interviews with customs officers working at the airport.

The theoretical part is based on professional literature, electronic sources, and practical experience. It first defines key terms and then categorizes supervisory activities into four main areas: split administration, commercial goods, non-commercial goods, and goods subject to prohibitions and restrictions. The practical part relies on the analysis of statistical data and qualitative research conducted through structured interviews with customs officers. The results indicate that the most common customs offenses include exceeding the import limit for non-commercial goods, failure to declare cash, and violations related to the CITES convention, with the primary cause being a lack of public awareness about customs regulations.

Based on the findings, the thesis proposes measures to reduce the frequency of customs offenses. Key recommendations include improving information campaigns at the airport, utilizing digital technologies, collaborating with airlines, and sending automated SMS notifications upon arrival. Implementing these measures could enhance passengers' awareness of customs regulations, minimize offenses, and optimize customs controls at the airport.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Základní definiční pojmy	11
3 Celní správa na mezinárodním letišti Václava Havla	14
4 Dohledové činnosti.....	17
4.1 Obchodní zboží.....	17
4.2 Neobchodní zboží.....	18
4.2.1 Kontrola zboží pro vrácení daně	21
4.3 Dělená správa	24
4.4 Zboží podléhající zákazům a omezením	25
4.4.1 Kontrola přepravy léků a léčivých přípravků.....	26
4.4.2 Kontrola převozu předmětů historické a kulturní hodnoty	28
4.4.3 Kontrola přepravy veterinárního zboží	30
4.4.4 Kontrola fytosanitárního zboží.....	32
4.4.5 Duševní vlastnictví.....	34
4.4.6 Kontrola převozu omamných a psychotropních látek.....	35
4.4.7 Kontrola vojenského materiálu	36
4.4.8 Radiace	38
4.4.9 Kontrola převozu finanční hotovosti.....	39
4.4.10 Kontrola převozu volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin	41
4.4.11 Kontrola zboží dvojího užití	44
5 Statistická část.....	46
6 Výzkumná část.....	48
6.1 Výzkumné otázky	48
6.2 Respondenti	48
6.3 Zpracování odpovědí podle výzkumných otázek	49
6.3.1 Výzkumná otázka č. 1:.....	49

6.3.2	Výzkumná otázka č. 2:.....	50
7	Návrh opatření.....	51
	Závěr	53
	Seznam použitých zdrojů	55
	Seznam zkratk	58
	Seznam obrázků, tabulek a grafů	59
	Seznam příloh.....	59
	Přílohy	60

Úvod

Téma bakalářské práce bylo zvoleno na základě osobní zkušenosti ze služby v řadách Celní správy na mezinárodním letišti. Každodenní praxe umožňuje detailně nahlédnout do problematiky celního dohledu v cestovním styku, kde je možno se často setkat s opakujícími se přestupky, které by bylo možné předejít například lepší informovaností cestujících.

Dalším důvodem pro výběr tohoto tématu je množství dotazů, se kterými se příslušníci Celní správy na letišti pravidelně setkávají. Mnoho cestujících nemá jasnou představu o pravomocích celních orgánů ani o pravidlech, která se na ně vztahují při vstupu či opuštění území České republiky. To vede nejen k nejasnostem a komplikacím, ale i k porušování předpisů, často nevědomě.

Úvodní část práce se zaměřuje na základní definiční pojmy, které jsou klíčové pro správné porozumění celé problematice. Následně je seznámení s fungováním Celní správy, jejím postavením a úlohou na letišti. Stěžejní část práce se věnuje podrobnému rozboru dohledových činností celní správy, přičemž teoretické poznatky jsou doplněny konkrétními případy z praxe, které ilustrují běžné situace a výzvy, se kterými se příslušníci Celní správy na letišti setkávají.

K závěru práce je vypracovaná statistická část, jenž slouží k vyobrazení nejčastějších celních přestupků a poukazuje na nejproblémovější komodity v cestovním styku.

Poslední část práce se věnuje naplnění vedlejšího cíle, kterým je identifikace nejčastějších přestupků a možností jejich prevence. Za tímto účelem byly vedeny strukturované rozhovory, jejichž cílem bylo získat pohled odborníků z praxe na problematiku situace, se kterými se Celní správa na letišti nejčastěji setkává. Výsledky tohoto šetření poskytují cenné poznatky nejen o opakujících se pochybeních cestujících, ale i o možných opatřeních, která by mohla přispět k jejich snížení.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je identifikovat a charakterizovat dohledový a kontrolní činnosti Celní Správy České republiky v oblasti letecké přepravy v cestovním styku na mezinárodním letišti Václava Havla Praha. Vedlejším cílem bakalářské práce je vést výzkum s respondenty z řad Celní správy České republiky pracujících na mezinárodním letišti, se záměrem analyzovat nejčastější přestupky, jejich důvody a možné prevence.

Teoreticko-metodická část je zpracována na základě odborné literatury, elektronických zdrojů a praktických zkušeností autora. Práce je rozdělena do dvou částí. Teoretická část úvodu se zaměřuje na charakteristiku a postavení Celní správy České republiky v oblasti letecké přepravy. Následně vysvětluje základní pojmy pro lepší srozumitelnost práce. Dále se věnuje dohledovým činnostem, které jsou rozděleny do čtyř kategorií: dělená správa, obchodní zboží, neobchodní zboží a zboží podléhající zákazům a omezením. Tato část je doplněna o zkušenosti z provozu, které poskytují hlubší vhled do problematiky.

Praktická část je vypracována za účelem dosažení vedlejšího cíle práce. Nejprve je zpracována statistická část zaměřená na analýzu nejčastěji zachycených přestupků. Tato analýza slouží k porovnání s výsledky rozhovorů, aby poskytla ucelený přehled celních přestupků a zároveň bylo zahrnuto a poukázáno na případné latentní přestupky. Pomocí kvalitativní metody výzkumu strukturovaných rozhovorů vedených s respondenty z řad Celní správy České republiky pracujících na mezinárodním letišti, se záměrem analyzovat nejčastější celní přestupky, jejich důvody a možné prevence.

V závěru práce jsou stanoveny návrhy opatření, které mohou pomoci ke snížení četnosti celních přestupků.

2 Základní definiční pojmy

Pro správnou interpretaci práce je potřeba vymezení základních pojmů, které jsou úzce spojeny s celní problematikou.

Clo – „Clo jest dávka vybíraná ze zboží při jeho dopravě.“¹ Clo představuje povinný poplatek odváděný do státního rozpočtu, který se vybírá při pohybu zboží přes státní hranice. Tato dávka se vztahuje na osoby, jež zboží dovážejí či vyvážejí, nebo na ty, pro které je dovoz či vývoz uskutečňován. Poplatky jsou platby, které musí fyzické nebo právnické osoby uhradit v souvislosti s činností příslušného státního orgánu. Tyto platby jsou vybírány buď na základě jejich žádosti, nebo v jejich zájmu a slouží jako částečná úhrada za poskytnuté služby či úkony státní správy².

Celní prohlášení - Celní prohlášení je úkon, kterým osoba vyjadřuje vůli propustit zboží do určitého celního režimu, a to v souladu s platnými celními předpisy. Existuje několik způsobů, jak lze celní prohlášení učinit:

- Písemně – nejběžnější forma, na jejímž základě celní úřad vydává rozhodnutí. Toto rozhodnutí slouží zároveň jako daňový a účetní doklad.
- Ústně nebo jiným jednáním – například při přechodu hranic volbou zeleného či červeného pruhu, pokud to předpisy umožňují. Tato varianta se využívá především v neobchodním styku.
- Elektronicky – prostřednictvím zařízení na zpracování dat v rámci elektronického celního řízení.³

Celní řízení – Celní řízení je specifický typ správního řízení, které provádějí orgány Celní správy v rámci celního dohledu. Jeho cílem je posoudit, zda lze zboží propustit do navrženého celního režimu a za jakých podmínek. Řízení začíná podáním celního prohlášení, kterým se navrhuje propuštění zboží do příslušného režimu. Po jeho posouzení celní úřad vydá rozhodnutí, ve kterém určí, zda bude zboží do požadovaného režimu propuštěno, nebo ne.

¹Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. V Praze: J. Otto, 1892. sv. 5, s. 463.

²KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2012, s. 38. ISBN 978-80-7263-779-9.

³KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2012, s. 207. ISBN 978-80-7263-779-9.

Celní režimy – Podle celního kodexu existuje 6 typů celních režimů: volný oběh, vývoz, tranzit (vnější a vnitřní), uskladnění (uskladnění v celním skladu a svobodná pásma), zvláštní účel (dočasné použití a konečné užití), zušlechtění (aktivní a pasivní zušlechtovací styk). Deklarant při podání celního prohlášení zvolí celní režim podle zamýšleného použití. Nejčastěji využívaným celním režimem je volný oběh. Po jeho přijetí získává zboží status Společenství, což znamená, že již nepodléhá celnímu dohledu a lze s ním volně disponovat v souladu s platnými právními předpisy.⁴

Celní sazebník – Celní sazebník je oficiální seznam zboží podléhajícího clu. Obsahuje stanovené celní sazby, které slouží jako klíčový nástroj celní politiky. Ve státech s tržním hospodářstvím se celní sazebník řadí mezi nástroje celní a obchodní politiky, jež umožňují regulovat vztahy mezi obchodním a průmyslovým sektorem na národní úrovni.⁵ Když mluvíme o kombinované nomenklatuře má se tím na mysli Společný celní sazebník Evropské Unie (dále jen EU), který má osmičlenný kód.

Celní kontrola – Podle čl. 46. odst. 1 celní kontrola může zahrnovat různé činnosti, jako je fyzická kontrola zboží, odběr vzorků, ověřování údajů uvedených v celním prohlášení nebo oznámení a kontrola pravosti, správnosti a platnosti souvisejících dokladů. Dále může zahrnovat přezkum účetnictví a dalších záznamů hospodářských subjektů, kontrolu dopravních prostředků, zavazadel a jiného přepravovaného zboží, stejně jako provádění úředních šetření a dalších souvisejících opatření. Jedná se o základní činnost celníka, kterou provádí za účelem dohledu dodržování celních předpisů, ochrany ekonomických zájmů státu, zajištění bezpečnosti občanů a zamezení nelegálnímu obchodu se zbožím.

Celní území – Celní území obvykle zahrnuje oblast jednoho nebo více států, kde platí jednotné celní předpisy. V tomto prostoru se provádějí specifické kontroly a řízení, na jejichž základě se vybírají cla ze zboží při jeho vstupu nebo výstupu z daného území. Mezi území, která jsou součástí členských států EU, ale nespádají do celního území

⁴ ŠRAMKOVÁ, Dana. *Celní správa v organizačním a funkčním pojetí: vybrané kapitoly*. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity; sv. č. 400. Brno: Masarykova univerzita, 2011. s. 51. ISBN 978-80-210-5690-9.

⁵ KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2012, s. 90. ISBN 978-80-7263-779-9.

Společenství, patří například Faerské ostrovy a Grónsko, náležející k Dánsku, nebo Ceuta a Melilla, které jsou součástí Španělského království.⁶

Celní přešupek – Přešupek může spáchat fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba například tím, že neoprávněně dováží, vyváží nebo přepravuje zboží, poruší celní dohled, přechovává zboží spojené s přešupkem nebo nesplní povinnosti související se zadržením zboží. Dále se jedná o nesplnění celních povinností při propuštění zboží do celního režimu, jeho uskladnění či vývozu, případně použití zjednodušeného celního prohlášení. Přešupkem je také předložení padělaných dokladů, uvedení nesprávných údajů nebo neoprávněné osvědčení původu zboží. Za tyto přešupky hrozí pokuta až 4 000 000 Kč, u právnických a podnikajících fyzických osob může být uložen i zákaz činnosti.⁷

⁶ KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2012, s. 111. ISBN 978-80-7263-779-9.

⁷ ČESKO. § 47 zákona č. 242/2016 Sb., celní zákon - znění od 1. 1. 2024. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 27. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-242#p47>.

3 Celní správa na mezinárodním letišti Václava Havla

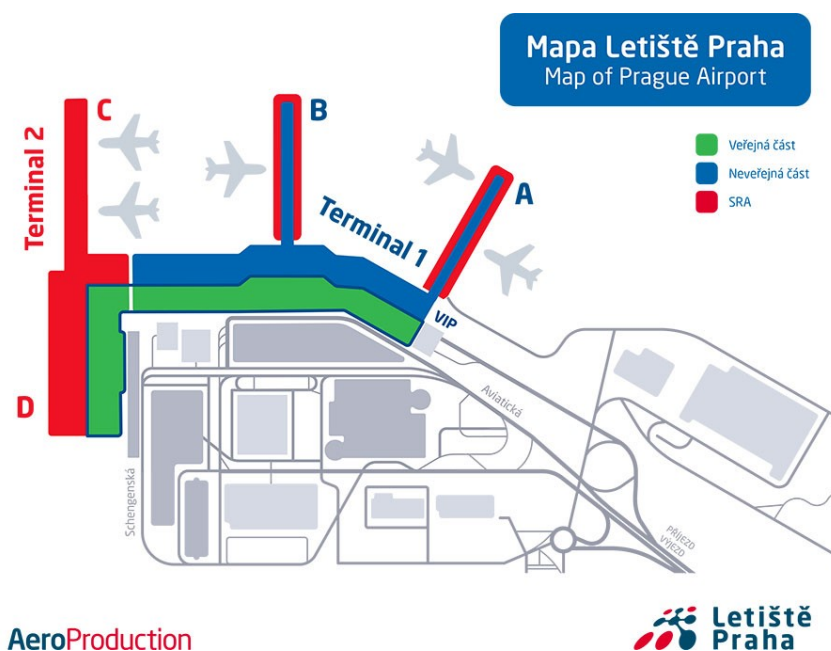
Celní správa České republiky (dále CS) se hned vedle Policie České republiky řadí mezi jediné ozbrojené bezpečnostní sbory nepřetržitě sloužící na mezinárodním letišti Václava Havla a spolu s ostrahou letiště zajišťují bezpečnost a plynulost chodu letiště. Její právní zakotvení je vymezeno zákonem č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. CS na letišti plní řadu klíčových funkcí, které zahrnují plnění řady fiskálních a nefiskálních činností, kontrolu cestujících, dohled nad zbožím a zajištění bezpečnosti. Její kompetence jsou upraveny v desítkách národních a evropských předpisů. Jedním z předních je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie, v platném znění. Celní kodex je soubor právních předpisů a pravidel, které upravují podmínky, práva a povinnosti při pohybu zboží přes hranice EU. Jeho cílem je zajistit jednotný a efektivní systém celního dohledu a usnadnit obchodní výměnu při dodržení pravidel bezpečnosti, ochrany ekonomických zájmů a férové konkurence. Kodex je základním nástrojem pro fungování CS a obchodu v rámci EU a stanovuje postupy od dovozu a vývozu až po tranzit zboží.

Při příletu cestujících celníci provádějí kontrolu zavazadel, aby zjistili, zda nepřivázejí zboží podléhající zákazům a omezením, a také prověřují, zda splňují povinnosti ohledně deklarace hodnoty či množství zboží podléhajícího clu. Na letišti se také provádí kontrola obchodního zboží, přičemž CS zajišťuje, že dovozci a exportéři splňují celní a daňové předpisy, a zároveň kontroluje dodržování obchodních regulací. Další důležitou funkcí je prevence pašování nelegálních materiálů, lidí či zboží, což zahrnuje ochranu proti nelegálnímu obchodu a porušování práv duševního vlastnictví, například kontrolou padělaných výrobků. Celníci se rovněž podílejí na zdravotních a fytosanitárních kontrolách, aby zabránili šíření nemocí a nebezpečných organismů na území EU, a spolupracují s veterinárními a rostlinářskými úřady. Dále zajišťují výběr celních a spotřebních daní, což zahrnuje kontrolu daní na dovážené zboží, jako je alkohol nebo tabákové výrobky. CS na letišti také úzce spolupracuje s ostatními bezpečnostními a imigračními orgány, čímž pomáhá udržovat veřejnou bezpečnost a zajišťuje soulad s mezinárodními předpisy a smlouvami. Z důvodů velké četnosti kompetencí najdeme na letišti hned několik oddělení tvořící úřad CS Ruzyně, která přímo či nepřímo zasahují do infrastruktury mezinárodního letiště. Zejména oddělení 29 cestovního styku, které slouží přímo na letišti a je první složkou CS, spolu s oddělením 81 hraničního dohledu, které potká každý cestující hned po přistání. Tím, že pracovní náplň obou oddělení je podobná, oddělení 29 cestovního styku působí v širším rámci, zaměřuje se více na celní řízení a

vykonává širší spektrum činností. Na rozdíl od toho oddělení 81 hraničního dohledu vychází více z rizikové analýzy a soustředí se především na cílené kontroly. Do působnosti kromě letiště Václava Havla náleží vojenské letiště Kbely - 24. základna dopravního letectva, kde probíhá přeprava příslušníků Armády České republiky, ústavních a vládních činitelů ČR, vojenských misí, zahraničních státních delegací,⁸ letiště Aero Vodochody a letiště Letňany.

Letiště Václava Havla je z provozního hlediska rozděleno na dvě hlavní části – areál Sever a areál Jih. Areál Sever zahrnuje Terminál 1, který slouží pro lety do zemí mimo Schengenský prostor, a Terminál 2, zaměřený na lety do zemí Schengenského prostoru. Areál Jih obsahuje Terminál 3, určený pro soukromé lety, a Terminál 4, který je vyhrazen pro vládní a vojenské lety. Z hlediska bezpečnosti je letiště rozděleno na tři základní zóny: veřejný prostor, neveřejný prostor a vyhrazený bezpečnostní prostor.

Obrázek 1: Letiště Václava Havla⁹

Veřejný prostor zahrnuje oblasti letiště, které jsou přístupné bez jakýchkoli omezení, a to pro veřejnost i zaměstnance. Patří sem například odbavovací haly před bezpečnostní kontrolou, čekárny a parkoviště. Tato zóna umožňuje pohyb cestujících a

⁸ MATOULEK, Jaroslav a SOUŠEK, Tomáš. *Kbely: letiště na okraji Prahy*. 2. vydání. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha, 2018. s. 178. ISBN 978-80-7278-738-8.

⁹ *Letiště Václava Havla*. Online. Letiště Praha. 2025. Dostupné z: <https://www.prg.acro/aeroproductioin>. [cit. 2025-02-21].

návštěvníků bez nutnosti zvláštního povolení. Součástí veřejného prostoru je i servisní prostor, který je omezeně přístupný veřejnosti, avšak pro zaměstnance letiště je otevřený.

Neveřejný prostor je určen pouze pro osoby s oprávněním. Cestující musí předložit platnou letenku a doklady, zatímco zaměstnanci letiště a dalších organizací se prokazují identifikační kartou (IDC). Vstup do neveřejného prostoru je možný pouze přes služební vchody nebo kontrolní stanoviště.

Vyhrazený bezpečnostní prostor (SRA – Security Restricted Area) je nejpřísněji střeženou zónou letiště. Přístup sem je podmíněn kontrolou oprávnění a povinnou bezpečnostní kontrolou, která platí pro cestující i zaměstnance. Tento prostor zahrnuje oblasti nejvíce spojené s letovým provozem, jako jsou nástupní brány, odbavovací plochy, pojezdové dráhy a další klíčová místa pro bezpečnost letecké dopravy.¹⁰

¹⁰ Metodická informace A3.

4 Dohledové činnosti

Za celní dohled je považována obecná činnost celních orgánů, již se zajišťuje dodržování celních a případně dalších předpisů vztahujících se na zboží pod celním dohledem.¹¹ Dohledové činnosti jsou prováděny na celní území Společenství a jsou součástí celního řízení.

Dohledové činnosti v oblasti cestovního styku jsou prováděny za účelem regulace dovozu a vývozu zboží. Kontrola cestujících, kteří přilétají, se z pravidla realizuje v příletové hale, konkrétně v zelené zóně, jestliže je důvodné podezření cestující může být kontaktován celníky hned při výstupu z letadla. Cestující jenž, přiletí mají možnost výběru jít do „zelené zóny“ čímž prohlašují, že nemají nic k proclení anebo do „červené zóny“ jestliže mají zboží překračující dovolené množství nebo zboží obchodního charakteru. Kontrola cestujících odlétajících z letiště probíhá buď v gatu před nástupem na palubu letadla, nebo při prohlídce zavazadel v třídírně.

CS v cestovním styku využívá různé specializované vybavení pro efektivní a důkladné provádění kontrol cestujících a jejich zavazadel. Mezi nejběžnější nástroje patří rentgenové skenery, které umožňují rychlé a bezpečné prozkoumání obsahu zavazadel bez jejich otevření. Kromě toho CS používá body skener pro kontrolu osob, které mohou odhalit nelegální nebo nehlášené předměty, včetně zakázaných materiálů nebo finančních prostředků. Pro detekci omamných a psychotropních látek mohou celníci využívat i speciální mobilní testovací zařízení, které analyzují vzorky. V případě podezření na nelegální aktivity se rovněž používají psi cvičení na detekci omamných a psychotropních látek, tabáku či finanční hotovosti. Tato technika spolu s moderními informačními systémy umožňuje CS efektivně a přesně vykonávat své dohledové a kontrolní funkce na letištích.

4.1 Obchodní zboží

Celní řízení při dovozu obchodního zboží z mimoevropských zemí je zahájeno podáním celního prohlášení celnímu úřadu, a to buď v písemné, nebo elektronické podobě. Deklarant předkládá celnímu úřadu k provedení kontroly zboží, písemné celní prohlášení, což je Jednotný správní doklad ve stanovené formě, a všechny relevantní

¹¹ ŠRAMKOVÁ, Dana. *Celní správa v organizačním a funkčním pojetí: vybrané kapitoly*. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity ; sv. č. 400. Brno: Masarykova univerzita, 2011. s. 41. ISBN 978-80-210-5690-9.

doklady. Dovoz obchodního zboží je určen výhradně pro firmu a nebo pro fyzickou osobu podnikající. V praxi je běžné využívat systém kurýra a deklaranta, kdy kurýr zajišťuje dopravu zboží a deklarant s plnou mocí v přímém zastoupení jedná jménem dovozce a na jeho účet. Adresátem celního rozhodnutí a plátcem celního dluhu je dovozce, který nese odpovědnost za správnost, úplnost a včasnost podaného celního prohlášení. Při nepřímém zastupování jedná zástupce v celním řízení vlastním jménem a na svůj účet. V tomto případě se adresátem celního rozhodnutí a plátcem celního dluhu stává deklarant, který rovněž nese odpovědnost za správnost, úplnost a včasnost podaného celního prohlášení. Celní dluh, který vzniká podáním celního prohlášení je nutno zaplatit na místě nebo převodem. Plátce je povinen uhradit pouze clo a spotřební daň, přičemž DPH neplatí, ale ručí za ni poskytnutou jistinou. Naopak neplátce musí zaplatit veškeré celní poplatky, včetně cla, spotřební daně a DPH. Výše cla se stanovuje na základě zařazení zboží v celním sazebníku.

4.2 Neobchodní zboží

Neobchodní zboží v cestovním styku, jak už z názvu vyplývá je zboží, které není dováženo pro účely podnikání, je určeno k osobnímu užívání cestujícími nebo členů rodiny a ani z množství nelze usoudit, že by se mohlo jednat o zboží pro obchodní účely. Takové zboží, jestli splňuje dovozní limity a nepodléhá zákazům a omezením je osvobozeno od daní.¹²

Dovozní limity ze třetích zemí pro účely neobchodního zboží jsou několika typů. První limit je zaměřen na cenu zboží. Zboží se jeví neobchodním charakterem, jestliže hodnota nepřekračuje

- *430 EUR pro cestující od 15 let*
- *200 EUR pro cestující do 15 let*
- *300 EUR pro posádky dopravních prostředků*

Pro přepočítání hodnoty zboží na české koruny se využije kurz, který platil první pracovní den měsíce října daného roku.

¹² ČESKO. § 71a zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty - znění od 1. 1. 2024. In: <i>Zákony pro lidi</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 27. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235#p71a>.

Další limity jsou zaměřeny na vybraný výrobky. Při dovozu tabákových výrobků se pro osobní účely a zboží neobchodního charakteru myslí

- *200 ks cigaret, nebo*
- *100 ks doutníčků do 3 gramů, nebo*
- *50 ks doutníků, nebo*
- *250 g tabáku ke kouření.*

Limity pro dovoz zboží v případě, se jedná o zahřívány tabákový výrobky jsou

- *100 g náplní do zahřívány tabákových výrobků*
- *100 g ostatních tabákových výrobků*
- *20 ml náplní do elektronických cigaret*
- *100 g nikotinových sáčků*
- *100 g ostatních nikotinových výrobků*

Lze kombinovat dohromady nesmí však překročit 100 %. Například osoba ze třetí země si může dovézt pro vlastní potřebu a tím neplatit daně a celní poplatky, 100ks cigaret, 50 doutníčků do 3 gramů a 25 doutníků. Pokud je limit překročen cestující musí zaplatit clo, které tvoří 57,6 % z celní hodnoty, spotřební daň kusovou a procentuální, která tvoří 30 % za krabičky cigaret v ceně na českém trhu, pokud nejsou na tuzemském trhu prodávány uvede se vážený cenový průměr, který se každý rok mění. Nakonec se sečte celní hodnota, spotřební daně, clo a z nich se vypočítá daň z přidané hodnoty o velikosti 21 %.

Limit pro dovoz alkoholu představuje stejný procentuální systém a jednotlivé limity jsou

- *1 litr alkoholu a alkoholických nápojů o obsahu vyšším než 22 % nebo nedenaturovaného lihu o obsahu nejméně 80 %, nebo*
- *2 litry alkoholu a alkoholických nápojů o obsahu alkoholu nejvýše 22 %, nebo*
- *4 litry tichého vína, nebo*

- *16 litrů piva.*¹³

Pokud cestující má množství překračující limit pro dovoz zboží nebo zboží je obchodního charakteru musí jít do červené zóny a přihlásit ho a dojde k proclení, jestliže tak neudělá a bude přistižen, tak kromě celních poplatků a daní zaplatí pokutu ve výši až do 10 000 korun českých. Pokud se jedná o výrazné překročení limitu anebo naplnění trestního skutku, vede se správní řízení anebo v případě trestu se případ předává policejnímu orgánu pro další šetření.

Pohyb zboží po EU je mnohem volnější, limit pro dovoz vybraných výrobků v rámci osobní spotřeby je několikanásobně větší a limit omezující cenu neexistuje. Limity pro dovoz jsou

- *piva 110 l,*
- *meziproduktů 20 l,*
- *vína 90 l, z toho u šumivých vín 60 l,*
- *cigaret 800 kusů,*
- *cigarillos nebo doutníků o hmotnosti nejvýše 3 g/kus 400 kusů,*
- *ostatních doutníků 200 kusů,*
- *tabáku ke kouření 1 kg*¹⁴

Od roku 2024, kdy byl v České republice zaveden limit pro dovoz žvýkacího tabáku ve výši 100 gramů, se začaly objevovat nové problémy spojené s nelegálním dovozem tohoto zboží. Tento krok měl za cíl omezit množství tabáku, který je do země dovážen pro osobní spotřebu, a tím také omezit riziko nelegálního obchodování a daňových úniků. Nicméně, tento nový limit způsobil vznik nežádoucího jevu – masivní nelegální dovoz žvýkacího tabáku z cizích zemí, zejména z Uzbekistánu a Kazachstánu.

Tento nelegální dovoz má různé formy, přičemž většina zboží spadá do správního řízení, což znamená, že se jedná o porušení právních předpisů, za které jsou obvykle udělovány pokuty nebo jiná správní opatření. V některých případech však

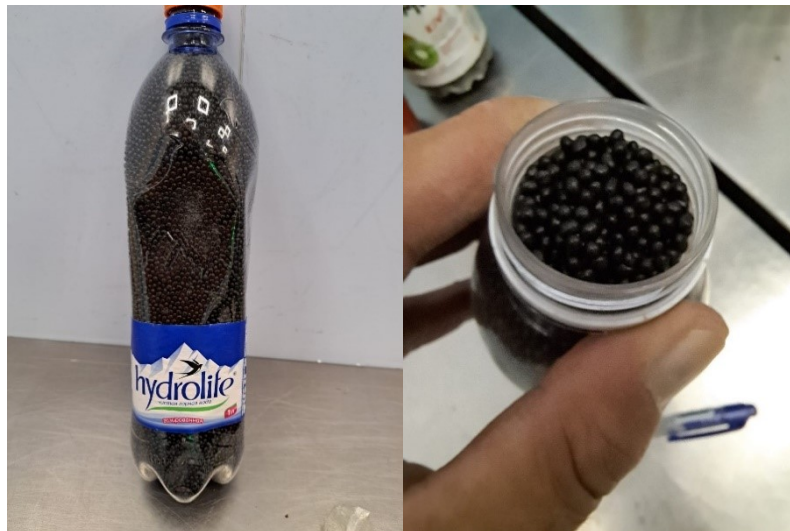
¹³ ČESKO. Fragment #f2549852 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty - znění od 1. 1. 2024. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 27. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235#f2549852>.

¹⁴ ČESKO. § 4 odst. 5 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních - znění od 1. 3. 2024. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 27. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-353#p4-5>.

situace dospěla až do fáze trestního řízení, zejména pokud se jedná o větší objemy zboží nebo organizované skupiny, které se podílejí na této nelegální činnosti. Tato praxe má závažné důsledky, nejen pro ekonomiku státu, ale i pro bezpečnost veřejnosti, protože do Česka přichází tabák, jehož původ a kvalita nejsou vždy zaručeny.

Tento problém také ukazuje, jak rychle se mohou objevit nové formy kriminality v reakci na legislativní změny, a jak důležité je monitorovat a regulovat trhy, aby se zajistila ochrana spotřebitelů i státních financí. Opatření proti nelegálnímu dovozu žvýkacího tabáku se tedy musí stále vyvíjet, aby byla efektivní a předešlo se dalším nelegálním aktivitám.

Obrázek 2: Žvýkací tabák¹⁵

4.2.1 Kontrola zboží pro vrácení daně

Kontrola zboží pro vrácení daně a potvrzení formulářů VAT REFUND je stěžejní činnost celníků pracujících na cestovním styku. Každá osoba splňující podmínky stanovené podle § 84 zákona č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty má možnost poslední den v EU, pár hodin před odletem, požádat o potvrzení VAT REFUND formulářů a vrácení DPH.

Osoba má nárok na vrácení DPH, jestliže splní zákonem dané podmínky. Osoba nesmí mít trvalý ani přechodný pobyt v EU a její místo pobytu v třetí zemi je uvedeno v cestovním pasu nebo jiném dokladu totožnosti, který je Českou republikou považován za platný. Neprovozuje ekonomickou činnost na území EU. Zakoupené zboží je

¹⁵ Vlastní zdroj.

neobchodního charakteru, jehož cena včetně daně zaplacená jednomu prodávajícímu v jednom kalendářním dnu je vyšší než 2 000 Kč a do 3 kalendářních měsíců od konce kalendářního měsíce, ve kterém se uskutečnil nákup nárokuje potvrzení před odvezením zboží do třetí země.

Možnost vrácení daně nelze využít u

- *uhlovodíková paliva a maziva,*
- *tabákové výrobky,*
- *alkoholické nápoje,*
- *potraviny a další zboží uvedené pod kódem nomenklatury celního sazebníku v kapitolách 01 až 21.¹⁶*

Prodávající má povinnost vystavit na vyžádání formulář „VAT REFUND“ a „COPY“ které obsahují

- *a) obchodní firmu nebo jméno, dodatek ke jménu a sídlo plátce, který uskutečňuje zdanitelné plnění,*
- *b) daňové identifikační číslo plátce, který uskutečňuje zdanitelné plnění,*
- *c) rozsah a předmět zdanitelného plnění,*
- *d) evidenční číslo dokladu,*
- *e) den uskutečnění zdanitelného plnění,*
- *f) sazbu daně a základ daně,*
- *g) výši daně,*
- *h) výši ceny včetně daně celkem,*
- *i) jméno a místo pobytu zahraniční fyzické osoby, která toto zboží vyveze¹⁷*

Jak bylo řečeno osoba musí vycestovat mimo EU aby měla možnost vrácení daně, v případech, kdy osoba neletí přímým letem ale setrvá v rámci několika hodin na jiném letišti EU a má odbavený kufr na letišti Václava Havla je možnost potvrzení před prvním letem. Jestliže osoba nemá přestupný let a vystupuje i s odbaveným zavazadlem na letišti v EU musí kontaktovat CS daného státu. Existuje i výjimka vzhledem k tomu, že letiště

¹⁶ ČESKO. § 84 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty - znění od 1. 1. 2024. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 28. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235#p84>.

¹⁷ ČESKO. § 84 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty - znění od 1. 1. 2024. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 28. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235#p84-3>.

Basilej-Mulhouse-Freiburg se nachází na daňovém území EU a má východ na švýcarské tak i francouzské území musí CS dodržovat pravidlo vývozu zboží mimo EU. Tím pádem CS ČR nemůže potvrdit takový případ a musí odkázat na francouzskou CS.

Od roku 2022 CS inovovala a zavedla elektronicky postup potvrzování formulářů aplikací EVDP. Zavedení elektronického potvrzování formulářů přináší celou řadu výhod, které výrazně zefektivňují procesy a zjednodušují správu. Jednou z hlavních výhod je důkladnější kontrola žadatelů. Elektronický systém umožňuje rychlé a přesné ověření údajů o osobách, které žádají o potvrzení. Díky digitalizaci je možné snadno identifikovat jednotlivce, ověřit správnost jejich údajů a kontrolu pobytu, což snižuje možnost chyb nebo podvodů. Další významnou výhodou je tvorba databáze, která centralizuje všechna potřebná data. Tento systém umožňuje CS snadné ukládání, správu a následné využívání informací pro různé administrativní účely. Elektronická databáze je nejen rychlá, ale i bezpečná a přehledná, což usnadňuje správu agendy a minimalizuje riziko ztráty důležitých dokumentů. Zavedení elektronického potvrzování TAX formulářů Celní správou bylo podpořeno dalším moderním nástrojem – kioskem jménem DAVID. Tento automatizovaný systém umožňuje žadatelům v šesti nejčastějších jazycích¹⁸ snadno a rychle vyřídit potřebné formality bez nutnosti pomoci celníků. Použití kiosku DAVID je uživatelům jednoduchý a intuitivní způsob, jak si vyřídit potvrzení a formuláře. Tento systém výrazně zrychluje celý proces, eliminuje čekání ve frontách a zjednodušuje administrativní zátěž jak pro žadatele, tak pro úředníky. Důležité říci, že elektronicky lze potvrdit pouze formuláře vyhotovený prostřednictvím firem GLOBAL BLUE a Planet v ČR, ostatní formuláře z jiných členských států nebo jinou formou nelze. CS nadále pracuje na zlepšení postupů a aktualizacích systému pro zefektivnění automatizace.

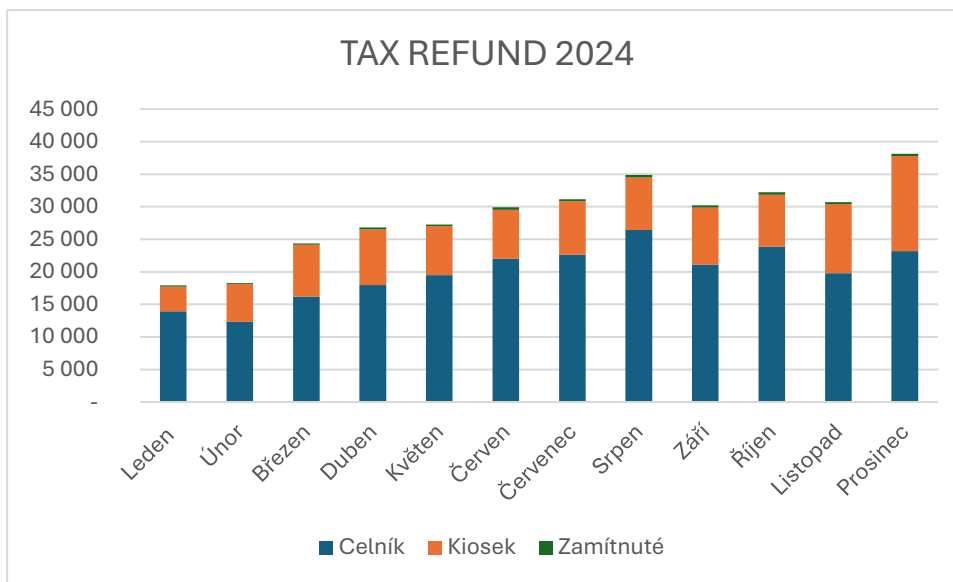
Vytíženost CS při potvrzování formulářů se často zrcadlí podle vytíženosti a chodu letiště. V obdobích, kdy je letiště více frekventované, například během letní turistické sezóny, svátků nebo při zvýšeném počtu mezinárodních letů, dochází k výraznému nárůstu počtu žádostí o potvrzení TAX formulářů. V těchto obdobích je CS pod větším tlakem, což se projevuje v rychlosti vyřízení žádostí a čekacích dobách.

Naopak v obdobích nižší intenzity cestování, kdy je provoz letiště klidnější, je vytíženost CS nižší a proces potvrzování formulářů se vyřizuje rychleji a efektivněji.

¹⁸ Čeština, angličtina, čínština, hebrejščina, korejština a ruština.

Tento cyklický trend podle vytíženosti letiště ukazuje, jak důležitou roli v celkovém chodu CS hraje dynamika cestovního ruchu a pohyb pasažérů. S nástupem automatizovaných systémů a kiosku DAVID se ale i v těchto obdobích zajišťuje efektivní správa a zkracování čekacích dob, což výrazně zlepšuje celkový komfort pro cestující.

Graf 1 – Počty potvrzených formulářů¹⁹

průběhu roku 2024 CS zaznamenala 341 715 případů TAX FREE, na grafu je vidět je patrný dlouhodobý růst, který jde vysvětlit celkovým nárůstem cestujících v letecké dopravě a plánovaným rozšířením letiště. Měsíční hodnoty se postupně zvyšují, přičemž nejvyšší hodnoty byly dosaženy v srpnu a prosinci. Tento nárůst je spojen se sezónními faktory jako jsou letní prázdniny a vánoční sezónou. Dá se také pozorovat větší podíl potvrzení na straně pracovníků CS, což je dáno tím, že kiosky jsou určeny pouze pro české formuláře a samotný systém stále prochází laděním.

4.3 Dělená správa

Celní úřady vykonávají tzv. „dělenou správu“, jak je uvedeno v § 161 a následujících ustanoveních zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů. Dělená správa nastává v případě, kdy je na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci, který není správcem daně, uložena povinnost k peněžitému plnění určenému do veřejného rozpočtu. Tento postup se řídí daňovým řádem nebo jeho specifickými ustanoveními. Tato pravidla platí i v situacích, kdy povinnost k peněžitému plnění vzniká

¹⁹ Interní aplikace EVDPH.

přímo ze zákona, aniž by bylo vydáno konkrétní rozhodnutí. Mezi příklady takových peněžitých plnění patří například:

- Pokuty uložené Policií ČR v příkazním řízení, pokud nejsou zaplacený na místě
- Pokuty za přestupky podle specifických právních předpisů
- Poplatky za uložení odpadů
- Poplatky za odnětí lesní půdy
- Poplatky za odběr podzemních vod a za znečišťování vod
- Poplatky za využívání přírodních minerálních vod
- Registrační a evidenční poplatky podle zákona o obalech
- Odvody za odnětí zemědělské půdy a další obdobné poplatky a odvody.²⁰

4.4 Zboží podléhající zákazům a omezením

Celní orgány mají kromě výběru cla a daní také důležitou úlohu při kontrole dodržování netarifních opatření do kterých spadá zboží podléhající zákazům a omezením. Tato problematika není mezi veřejností příliš známá, přesto hraje zásadní roli v celním řízení. Netarifní opatření se od běžných celních postupů liší tím, že se zaměřují na kontrolu souladu zboží s různými necelními předpisy.

Tato opatření se týkají například ochrany spotřebitelů, životního prostředí, bezpečnostních zájmů nebo zemědělské politiky EU a ČR. Celní úřady tak nejen vybírají poplatky spojené s dovozem, ale zároveň zajišťují, aby dovážené zboží splňovalo stanovené právní normy.

Regulace zboží podléhající zákazům a omezením lze rozdělit do tří základních úrovní:

- Absolutní zákaz – Některé komodity podléhají úplnému zakazu obchodu, což znamená, že jejich dovoz ani vývoz není legálně možný a nelze na ně získat žádné povolení. Tento zákaz se může vztahovat nejen na konkrétní zboží, ale i na určité osoby, skupiny nebo státy. Příkladem jsou zbraně hromadného ničení nebo popraviště

²⁰ *Dělená správa – pokuty, poplatky, odvody*. Online. 2023. Dostupné z: <https://celnisprava.gov.cz/cz/dalsi-kompetence/Stranky/delena-sprava-pokuty-poplatky-odvody.aspx>. [cit. 2025-02-09].

- Obchod na základě povolení – Určité zboží je možné dovážet či vyvážet pouze po získání souhlasu od příslušného úřadu. O povolení se žádá individuálně a jeho udělení závisí na splnění stanovených podmínek a schválení úřady.
- Splnění podmínek – Nejvolnější forma regulace spočívá v tom, že zboží musí odpovídat stanoveným požadavkům právních předpisů. Pokud jsou tyto podmínky splněny, je zboží automaticky propuštěno. V opačném případě není možné jej do daného režimu zařadit, což může vést například k jeho zpětnému vývozu nebo zničení.²¹

4.4.1 Kontrola přepravy léků a léčivých přípravků

Obchod s léky a léčivými přípravky, se řadí mezi více regulovaný odvětví, a to hlavně z důvodu účelu použití. Využití léků je především léčebný, přímo ovlivňují zdraví člověka, a proto je důležité zajistit, aby byly správně používány, distribuovány a kontrolovány. Léky jsou výrobky, které pomáhají léčit nemoci a zmírňovat jejich příznaky. *Obsahují látky, které poté, co proniknou do lidského organismu, mohou měnit celou řadu fyziologických pochodů, jež v něm probíhají – zrychlovat či zpomalovat tep a dýchání, rozšiřovat nebo zužovat cévy, měnit přísun prvků do a z buňky, mohou působit na nervy, měnit vnímání bolesti, měnit naši náladu.*²² Český zákon hledí na léčivé přípravky jako na látku nebo kombinaci látek, která má léčebné nebo preventivní vlastnosti a v případě onemocnění lidí nebo zvířat za účelem obnovy, úpravy či ovlivnění fyziologických funkcí.²³ Hlavním českým zákonem upravující problematiku léčiv je zákon 378/2007 Sb. o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech) ve znění pozdějších předpisů. Zákon dále specifikuje druhy léčivých přípravků, mezi které patří, veterinární léčivé přípravky (dále jen VLP), humánní léčivé přípravky (dále jen HLP), autogenní vakcíny, radiofarmaka, homeopatické přípravky, radionuklidové generátory a prekursor, rostlinné léčivé přípravky, transfuzní přípravky (dále TP) a krevní deriváty (dále DP). Další paragraf zákona identifikuje možnosti zacházení, mezi které spadá skladování, uchovávání, dodávání a přeprava. Veškeré

²¹ ŠRAMKOVÁ, Dana. *Celní správa v organizačním a funkčním pojetí: vybrané kapitoly*. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity ; sv. č. 400. Brno: Masarykova univerzita, 2011. s. 67-69. ISBN 978-80-210-5690-9.

²² CIKRT, Tomáš. 2012. Příběhy léků. Praha : SÚKL, 2012. ISBN 978-80-260-1403-4.

²³ ČESKO. § 2 odst. 1 zákona č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech) - znění od 1. 1. 2025. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 24. 1. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2007-378#p2-1>.

zacházení je striktně upraveno zákonem a je povoleno na základě splnění určitých podmínek.

Pouze držitel povolení k výrobě nebo distribuci HLP nebo VLP má oprávnění vyvážet nebo dovážet HLP nebo VLP v zásilkách obchodní povahy ze třetích zemí. Povolení k výrobě nebo distribuci HLP nebo VLP vydává Státní ústav pro kontrolu léčiv (SÚKL) nebo Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL)²⁴. Při dovozu nebo vývozu TP a KD například lidské krve v zásilkách obchodní povahy musí držitel k zmiňovanému povolení současně předložit povolení ministerstva k dovozu nebo vývozu lidské krve, jejich složek a krevních derivátů z ní vyrobených.

Převoz zákonně získaný léků a léčiv po Společenství a dovoz ze třetích zemí v rámci neobchodního zboží může cestující pouze v omezené míře pro svoji potřebu, která odpovídá době trvání cesty po území EU. Osobní potřeba není zákonem přesně definována a její výklad se odvíjí od praxe a odborných stanovisek. Právní základ v této oblasti udává SÚKL, který stanovuje pravidla a doporučení týkající se dovozu a užívání léčiv pro osobní potřebu.

CS v souladu s čl. 25 nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) 2019/1020, u HLP, VLP, TP nebo KD navržených do volného oběhu kontrolují, zda splňují požadavky stanovené nařízením č. 765/2008, tedy zda jsou doprovázeny dokladem vztahujícím se k HLP, VLP, TP nebo KD. Celníci nekontrolují v případě dovozu označování a balení (např. druh balení nebo způsob označování). Kontrola dovozu u léčiv je zaměřená na možné riziko pro zdraví člověka, veřejného zdraví, nebo životního prostředí, kterým se rozumí jakékoli riziko týkající se jakosti, bezpečnosti a účinnosti. CS kontroluje zejména dobu použitelnosti, neporušenost vnějšího a vnitřního obalu, a nakonec dodržení podmínek skladování. Pokud CS zjistí nedostatky při kontrole nebo má podezření na možné porušení předpisů, okamžitě požádá o stanovisko SÚKL nebo pokud se jedná o VLP, tak kontaktuje ÚSKVBL.

²⁴ ČESKO. § 63 zákona č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech) - znění od 13. 12. 2024. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 14. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2007-378#p63>.

Obrázek 3: Anabolické steroidy²⁵

V posledních letech orgány CS eviduje vzrůstající počet prověřování trestních kauz souvisejících s nezákonným nakládáním s látkami, které mají hormonální účinky, tedy „anaboliky“. Díky skrytému charakteru této trestné činnosti jsou nejběžnější tzv. „zásilkové případy“, kdy je na začátku odhalení poštovní zásilky obsahující větší množství anabolik. Tyto nálezy se nejčastěji vyskytují na Letišti Václava Havla v Praze. Tento typ trestné činnosti obecně nezískává velkou pozornost orgánů činných v trestním řízení z několika důvodů. Prvním je skutečnost, že tyto látky nejsou detekovatelné běžnými orientačními testy, jak tomu bývá u omamných a psychotropních látek, což komplikuje zahájení vyšetřování. Druhým důvodem je nižší výše trestů a absence mezinárodních dohod, což ztěžuje využívání některých procesních nástrojů, jako jsou odposlechy nebo záznamy telekomunikačního provozu. V neposlední řadě se orgány činné v trestním řízení více zaměřují na potírání drogové kriminality, která je považována za závažnější.²⁶

4.4.2 Kontrola převozu předmětů historické a kulturní hodnoty

Předměty kulturní hodnoty jsou lidské výtvořiny nebo přírodniny nebo jejich soubory, které mají významnou hodnotu pro literaturu, umění, historii, vědu a splňují kritéria podle přílohy č.1 zákona č. 71/1994 Sb. Jako například dobu vzniku, jenž musí

²⁵ CLO-DOUANE, měsíčník Celní správy české republiky, 57. ročník, ČERVENEC-SRPEN 2023. Vydává Generální ředitelství cel, Redakce: Budějovická 7, 140 96 Praha.

²⁶ CLO-DOUANE, měsíčník Celní správy české republiky, 57. ročník, ČERVENEC-SRPEN 2023. Vydává Generální ředitelství cel, Redakce: Budějovická 7, 140 96 Praha 4 – 17 s.

být minimálně starší 50 let²⁷. O těchto předmětech můžeme mluvit jako o národním kulturním dědictví, ale nesmíme je zaměňovat za součást světového kulturního dědictví, jelikož takové může být pouze nemovitého charakteru²⁸. Na právní úrovni EU odkazuje ustanovení čl. 36 Smlouvy o fungování EU, který uvádí přehled důvodů, jež mohou členské státy používat k obhájení vnitrostátních opatření, která upravují přeshraniční obchod. Upozorňuje však aby nesloužilo jako nástroj neodůvodněné diskriminace nebo zastřené omezování obchodu mezi členskými státy.

V rámci národního práva je právní úprava provedena zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, ve znění zákonů č. 122/2000 Sb.; č. 80/2004 Sb.; č. 281/2009 Sb. Kulturní památku lze do zahraničí vypůjčit, v zahraničí vystavovat nebo do zahraničí vyvézt pro jiné účely (např. vědeckého zkoumání) na dobu určitou jen s předchozím souhlasem ministerstva kultury. Podle § 20 zákona o státní památkové péči lze kulturní památku trvale dovézt ze zahraničí s předchozím souhlasem příslušného orgánu státu ale nikoli možno trvale vyvézt z České republiky. Předěšle zmíněné zákony také upravují zacházení s kulturním dědictvím, které není kulturní památkou. Export předmětů kulturní hodnoty zmiňuje zákon o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty. Takový předmět lze vyvézt z území České republiky pouze za doprovodu korektního osvědčení k vývozu na dobu určitou nebo k trvalému vývozu. Osvědčení vydává odborná organizace (muzeum, galerie, knihovny, Národní památkový ústav)²⁹ nebo ministerstvo kultury na základě žádosti vlastníka ve lhůtě 21 kalendářních dnů od doručení žádosti, pokud nepostupují podle § 5 odst. 2 citovaného zákona.

Při převozu předmětů historické a kulturní hodnoty z celního území EU je dle zákona č. 214/2002 Sb. o vývozu některých kulturních statků a nařízení Rady (ES) č. 116/2009 ze dne 18. prosince 2008 o vývozu kulturních statků požadováno spolu k dříve zmiňovanému osvědčení k povolení vývozu také standardní evropské povolení, které vydává Ministerstvo kultury.

CS kontroluje úplnost náležitostí na povoleních, tak i možnost falšování tiskopisů. Při vývozu má deklarant povinnost navštívit CÚ výstupu a při dovozu CÚ vstupu. Celník

²⁷ ČESKO. Fragment #f1546133 zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty - znění od 1. 2. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 26. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-71#f1546133>.

²⁸ KUČOVÁ, Věra. *Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO*. Odborné a metodické publikace. Praha: Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, 2009. s. 56. ISBN 978-80-87104-52-1.

²⁹ Odborné organizace jsou vyjmenovány v Příloze č. 2 zákona č. 71/1994 Sb.

porovná deklarovaný předmět kulturního charakteru s povolením, na kterém je předmět slovně popsán a doplněn fotografií. Pokud souhlasí, vyznačí na povolením Ministerstva kultury, popřípadě osvědčením odborné organizace výstup nebo vstup zboží. Pokud je zjištěn nedostatek, podá se Ministerstvu kultury návrh na zahájení správního řízení. V případě, že vývozce podá u CÚ celní prohlášení a CÚ má podezření, že vyvážený předmět je předmětem kulturní hodnoty, který je vyvážen bez osvědčení a vývozce neprokáže, že se o předmět kulturní hodnoty nejedná, CÚ předmět zajistí a neprodleně informuje oborově a místně příslušnou odbornou organizaci podle sídla CÚ³⁰.

4.4.3 Kontrola přepravy veterinárního zboží

Na veterinární zboží je třeba pohlížet z hlediska dvou aspektů: zda se jedná o zvíře nebo živočišný produkt, a zda je dováženo jako obchodní, nebo neobchodní zboží. Důvodem je, že pro každý případ je nutné splnit odlišné podmínky pro dovoz.

Živočišnými produkty jsou suroviny živočišného původu, tedy všechny části těl zvířat, zejména maso, stejně jako výrobky z těchto surovin, které jsou určeny pro výživu lidí a zvířat³¹. Kompetence CS vyplývají ze zákona č. 166/1999 Sb. o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a na mezinárodní úrovni z prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2130, kterým se stanoví postupy veterinárních kontrol produktů dovážených ze třetích zemí na stanovištích hraniční kontroly Společenství a nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) 2017/625 ze dne 15. března 2017. Při dovozu živočišného produktu obchodního charakteru dovozce musí před vstupem do EU nahlásit zásilku na pohraniční veterinární službě (dále PVS) a požádat o vydání společný vstupní veterinární doklad (dále SVVD). Tento doklad vydávají stanoviště hraniční kontroly na vstupním místě do EU. Bez SVVD není možné zboží (nebo zvíře) propustit do celního režimu. Seznam zvířat a zboží spadajících do veterinární oblasti je uveden v příloze prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/632 ze dne 13. dubna 2021. V případě, že SVVD není předložen, komunikuje Celní úřad PVS.

Dovoz živočišného produktu pro vlastní spotřebu je upraven v Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/2122. Kontroly se nevztahují na zásilky pro osobní

³⁰ ČESKO. § 7 zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty - znění od 1. 2. 2022. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 29. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-71#p7>.

³¹ ČESKO. § 3 odst. 1 písm. m) zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon) - znění od 1. 1. 2024. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 29. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-166#p3-1-m>.

spotřebu z EU (včetně Gibraltarů a Severního Irsku), Andorry, Islandu, Lichtenštejnska, Norska, San Marina a Švýcarska. Pro Faerské ostrovy a Grónsko je stanoven vyšší limit dovozu, zatímco pro ostatní státy, které nebyly výslovně uvedeny, platí následující limity: dovoz masa a mléka a produktů z těchto surovin je zakázán (0 kg), produkty rybolovu mohou být dovezeny do 20 kg a krmivo pro zvířata v zájmovém chovu do 2 kg. V případě porušení předpisů je zboží zadrženo a umístěno do sanitárního odpadního koše, kde je následně likvidováno.

Dovoz živých zvířat neobchodního charakteru je upraven Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 576/2013 ze dne 12. června 2013, o neobchodních přesunech zvířat v zájmovém chovu a o zrušení nařízení (ES) č. 998/2003. Neobchodní přesun zvířete v zájmovém chovu je takový přesun, jehož cílem není prodej ani převod vlastnictví zvířete, a zvíře je po celou dobu doprovázeno majitelem nebo pověřenou osobou. Zvířata, na která se toto nařízení vztahuje, zahrnují psy, kočky, fretky, a další zvířata, jako jsou bezobratlí (kromě včel a korýšů), okrasné tropické ryby, obojživelníci, plazi, ptáci (kromě drůbeže), hlodavci a domácí králíci. Dovoz ptáků do ČR je pouze možný přes celní úřad Praha Ruzyně. Pro psy, kočky a fretky platí následující podmínky pro dovoz:

- Do 5 kusů (s výjimkou pro účely soutěží, výstav a podobně)
- Pokud zvířata pocházejí z vyjmenovaných třetích zemí, jsou požadovány následující podmínky:
 - 1) Identifikace zvířete
 - 2) Očkování proti vzteklině
 - 3) Veterinární osvědčení nebo Evropský pas³²
- Pokud zvířata pocházejí z ostatních třetích zemí, platí stejné podmínky jako pro vyjmenované třetí země, ale navíc je požadováno: 4. Sérologické vyšetření hladiny protilátek proti vzteklině.

V případě, že se odhalí, že zvíře nesplňuje podmínky stanovené nařízením, budou přijata následující opatření ve spolupráci s PVS

- bude zvíře odesláno zpět do země původu
- bude zvíře izolováno (karanténa)

³² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 576/2013 ze dne 12. června 2013 o neobchodních přesunech zvířat v zájmovém chovu a o zrušení nařízení (ES) č. 998/2003 Text s významem pro EHP.

- jako poslední možnost se uvádí usmrcení zvířete, pokud výše uvedené možnosti nelze splnit

Na přelomu roku 2021 a 2022 jsem se podílel na odhalování nezákonného dovozu psů plemene pomeranian. Tento nelegální dovoz probíhal zejména na letech z Ruska a Ukrajiny, přičemž do České republiky byly pašovány mláďata těchto psů. V tomto případě nezákonného dovozu se psi vyznačovali tím, že byli přepravováni v příliš mladém věku, což bylo v přímém rozporu se zákonem. Aby zakryli tuto skutečnost, měli zfalšované doklady a chyběl jim identifikační čip, který byl pouze provizorně ukryt v obojku, aby zmátl kontrolní orgány. Cílem tohoto nelegálního dovozu byl následný prodej těchto psů v Německu, kde cena za jedno zvíře dosahovala částek vyšších řádů desetitisíců. Tento trend nezákonného dovozu pokračoval až do začátku války na Ukrajině, kdy lety z Ruska a Ukrajiny přestaly na naše letiště přilétat.

4.4.4 Kontrola fytoosanitárního zboží

Nařízení (EU) 2016/2031 stanovuje pravidla pro ochranu rostlin před škodlivými organismy, které mohou ohrozit zemědělskou produkci a ekosystémy v EU. Cílem tohoto nařízení je snížit riziko zavlečení a šíření karanténních a regulovaných nekaranténních škodlivých organismů na přijatelnou úroveň. K tomu jsou zavedena konkrétní kontrolní opatření, která se týkají rostlin, rostlinných produktů a dalších předmětů, které mohou být nositeli těchto škodlivých organismů.

Podle tohoto nařízení jsou uplatňovány tři hlavní typy kontrol. Prvním z nich vychází ze seznamu karanténních škodlivých organismů pro Unii. Tento seznam obsahuje organismy, které představují vysoké riziko pro zemědělství, lesnictví a přírodní prostředí v celé EU. K těmto organismům se vztahují přísná kontrolní opatření, která zahrnují například inspekce při importu, monitorování a zajištění, že do Unie nebudou vpuštěny.

Druhý typ kontrol vychází ze seznamu karanténních škodlivých organismů pro chráněné zóny. Chráněné zóny jsou specifické oblasti v EU, které mohou mít určité přírodní nebo zemědělské vlastnosti, které je činí náchylnějšími k napadení určitými organismy. V těchto zónách se provádějí specifické kontroly a opatření, aby se minimalizovalo riziko zavlečení škodlivých organismů, které by mohly ohrozit tyto citlivé oblasti.

Třetím opatření vychází ze seznamu regulovaných nekaranténních škodlivých organismů pro Unii. I když tyto organismy nejsou považovány za tak nebezpečné, aby byly označeny za karanténní, jejich šíření může stále mít negativní dopad na rostlinnou produkci a životní prostředí. Pro tyto organismy jsou uplatňována určitá regulační opatření, která zahrnují například monitoring a opatření na úrovni jednotlivých členských států, která mají zajistit jejich kontrolované šíření.

Na závěr, nařízení také stanov opatření pro rostliny, rostlinné produkty a jiné předměty, které mohou být nositeli těchto organismů. Tato opatření zahrnují inspekce, certifikace a testování, aby se zajistilo, že žádný infikovaný materiál neprojde do EU nebo mezi členskými státy. Patří sem také specifikace pro pohyb rostlinných produktů a dalších předmětů, které by mohly představovat riziko pro šíření těchto škodlivých organismů.³³

Cílem všech těchto kontrolních opatření je ochránit zemědělství, přírodní prostředí a ekosystémy EU před škodlivými organismy a zajistit, aby riziko jejich šíření bylo minimalizováno na přijatelnou úroveň.

Obrázek 4 : Nedovolený dovoz rostlin³⁴

CS provádí kontroly na základě zmíněných regulací. V souladu s těmito předpisy jsou všechny rostliny, ovoce, zelenina, květiny a semena, které pocházejí ze třetích zemí (s výjimkou Švýcarska a Lichtenštejnska) a některých vyjmenovaných oblastí EU, jako

³³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031 ze dne 26. října 2016 o ochranných opatřeních proti škodlivým organismům rostlin, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady.

³⁴ Vlastní zdroj.

jsou Ceuta, Melilla, Kanárské ostrovy, Guadeloupe, Francouzská Guyana, Martinik, Mayotte, Réunion, Svatý Bartoloměj a Svatý Martin, podrobeny přísným kontrolám při vstupu do Unie. Tyto produkty musí mít při dovozu do EU rostlinolékařské osvědčení, které potvrzuje jejich shodu s požadavky na ochranu zdraví rostlin. Toto osvědčení je povinné bez ohledu na množství dovezeného zboží.

Existují však určité výjimky, kdy není nutné předkládat rostlinolékařské osvědčení ani podstupovat dovozní kontroly. Týká se to konkrétně plodů kokosu, datlí, banánů, durianu a ananasu, které mohou být do EU dováženy bez tohoto osvědčení a kontroly. Dále se tato regulace nevztahuje na rostliny a části rostlin, které jsou sušené nebo mražené, jelikož u těchto produktů není riziko přenosu škodlivých organismů v takové míře, jako u čerstvých rostlin.

4.4.5 Duševní vlastnictví

Termín "duševní vlastnictví" v užším slova smyslu označuje soubor práv k autorským dílům, což jsou originální tvůrčí výtvořky, a k nehmotným statkům, které s těmito díly souvisejí, jako jsou například výkony umělců, zvukové nahrávky, televizní vysílání a podobně. V širším pojetí zahrnuje práva k vynálezům, průmyslovým vzorům, užitným vzorům, ochranným známkám, obchodním firmám a názvům, vědeckým objevům, a práva na ochranu před nekalou soutěží. Také sem spadají veškerá práva spojená s duševní tvorbou v oblastech průmyslu, vědy, literatury a umění, jako jsou práva k obchodnímu tajemství, know-how nebo zlepšovacím návrhům.³⁵ Kontroly duševního vlastnictví cílí na ochranu značky jako takové a tím podporují spravedlivou soutěž na trhu.³⁶

V oblasti právní ochrany duševního vlastnictví je kladeno důraz na dodržování národních a komunitárních právních předpisů. Tyto předpisy zahrnují ochranu ochranných známek (národní, komunitární, mezinárodní), autorská práva, užitné vzory, průmyslové vzory, patenty, dodatková ochranná osvědčení, národní odrůdová práva a označení původu nebo zeměpisná označení. Důležité je, aby subjekty dodržovaly stanovené podmínky a správně chránily své duševní vlastnictví.

³⁵ ŠPINDLER, Karel. Výkladový slovník z oblasti průmyslového a duševního vlastnictví. Slovníky LexisNexis. Praha: LexisNexis CZ, 2007. s. 14. ISBN 978-80-86920-19-1.

³⁶ BOHÁČEK, Martin. Právo průmyslového a jiného duševního vlastnictví. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1994, s. 10. ISBN 80-7079-388-0.

Obrázek 5: Padělané hodinky zn. ROLEX³⁷

Mezi rizikové faktory, které ohrožují tyto zájmy, patří například nedodržování podmínek stanovených národními právními předpisy a předpisy EU. Další hrozby zahrnují cílené záměny zboží při dovozu a vývozu, uvádění nesprávného množství deklarovaného zboží a napodobování ochranných známek. Rizikové je také nedostatečné povědomí celních orgánů o ochraně práv duševního vlastnictví u zboží se statusem Společenství a omezené informace o dováženém zboží v rámci systému NCTS. V neposlední řadě se objevuje problém neprovázanosti informačních systémů celních orgánů, České obchodní inspekce (ČOI) a policie.

Indikátory rizika, které mohou signalizovat ohrožení práv duševního vlastnictví, zahrnují změny v obchodních zvyklostech, změny na trhu, legislativní změny, migraci jednotlivých subjektů nebo porušování předpisů. Tyto faktory mohou ovlivnit stabilitu a ochranu práv duševního vlastnictví na národní i mezinárodní úrovni, což vyžaduje důslednou kontrolu a efektivní preventivní opatření.

4.4.6 Kontrola převozu omamných a psychotropních látek

Český právní řád neobsahuje žádnou definici slova „droga“, přičemž světová zdravotnická organizace v roce 1969 definovala drogu jako jakoukoli látku, která při

³⁷ Vlastní zdroj.

vpravení do živého organismu může změnit jednu nebo více jeho funkcí³⁸. Česká legislativa označuje látky jenž, je neoprávněná dispozice postihována prostředky trestního práva jako omamné a psychotropní látky (dále jen OPL). Seznam těchto látek je uveden v přílohách nařízení vlády č. 463/2014 Sb., o seznamech návykových látek. Omamné látky jsou specifikovány v přílohách č. 1 až 3, zatímco psychotropní látky jsou zařazeny v přílohách č. 4 až 7. Podle § 289 odst. trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon stanovuje, co se v rámci trestního práva považuje za OPL. Tato definice vychází ze zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, který však sám o sobě pouze odkazuje na výše zmíněné nařízení vlády, k jehož vydání má vláda zákonné zmocnění.³⁹

Jakákoliv přeprava OPL je přísně kontrolována z důvodů možného zneužití. Ministerstvo zdravotnictví vydává dovozní a vývozní povolení ve formě úředního rozhodnutí, které je nutné předložit při celním řízení u každého jednotlivého dovozu či vývozu návykových látek a jejich přípravků. Povolení není požadováno pouze ve výjimečných případech stanovených v § 21 odst. 2 a § 20 odst. 2 zákona č. 167/1998 Sb.

4.4.7 Kontrola vojenského materiálu

CS kromě mnoha jiných kontroluje a dohlíží na dovoz a vývoz vojenského materiálu, zbraní, střeliva a výbušnin. Tato činnost je součástí zahraničního obchodu a je klíčová pro bezpečnost a stabilitu nejen na domácí půdě, ale i na mezinárodní scéně. Právní rámec pro tuto oblast je stanoven v Zákoně č. 38/1994 Sb. o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, který vymezuje podmínky pro obchodování s těmito citlivými komoditami. Doplňující právní úprava se seznamem vojenského materiálu je obsažena ve Vyhlášce č. 210/2012 Sb. o provedení některých ustanovení zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, která podrobněji upravuje provedení některých ustanovení zmíněného zákona. Vyhláška specifikuje konkrétní technické detaily a požadavky na obchodníky s vojenským materiálem, a to jak pro samotný dovoz a vývoz, tak i pro administrativní a kontrolní postupy.

Vojenský materiál, podle příslušného zákona, zahrnuje různé výrobky, součásti a náhradní díly, které jsou navrženy nebo přizpůsobeny pro použití v ozbrojených silách či

³⁸ ŠTABLOVÁ, R. a kol. Drogy, kriminalita a prevence. Praha: Policejní akademie ČR, 1997, s. 11. ISBN 80-85981-64-5.

³⁹ ZEMAN, Petr; ŠTEFUNKOVÁ, Michaela a TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. Drogová kriminalita a trestní zákoník. Studie. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. s. 11. ISBN 978-80-7338-151-6.

bezpečnostních sborech, případně jsou běžně využívány k zajištění obrany a bezpečnosti státu. Dále sem patří stroje, zařízení, technologie, programové vybavení a technická dokumentace, které jsou vyvinuty nebo upraveny pro vojenské účely, zejména pro vývoj a výrobu vojenských výrobků. Zákon také zahrnuje služby, které souvisejí s vojenským materiálem, jako jsou opravy, úpravy či poskytování odborných informací a výměna specialistů pro výzkum, vývoj, výrobu a údržbu vojenských zařízení. Seznam konkrétního vojenského materiálu je stanoven prováděcími předpisy na základě Společného seznamu vojenského materiálu EU.⁴⁰

Předmětem obchodu s vojenským materiálem nesmí být zbraně hromadného ničení, mezi které patří jaderné, chemické a biologické zbraně. Kromě toho jsou zakázány i zboží a materiály, na které se vztahují speciální právní předpisy nebo mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána.

Obchodovat s vojenským materiálem může pouze právnická osoba se sídlem v České republice nebo podnikající fyzická osoba, přičemž obě musí mít platné povolení. Toto povolení vydává licenční správa, a pokud ho subjekt získá, může na jeho základě provádět obchod s vojenským materiálem prostřednictvím příslušné licence. Ministerstvo obrany ČR a Ministerstvo vnitra ČR však povolení k těmto činnostem nepotřebují s tím, že jim je vydáno licenční potvrzení.

Celní orgány dohlížejí na to, aby obchod s vojenským materiálem prováděly pouze osoby, kterým bylo uděleno povolení v souladu s tímto zákonem, a aby obchod probíhal v souladu s podmínkami stanovenými příslušnými licencemi. Při výkonu tohoto dohledu má celní úřad právo vyzvat držitele licence k předložení jejího originálu a zaznamenávat do ní podstatné údaje o jejím využívání, přičemž každý zápis musí být datován a obsahovat identifikaci osoby, která zápis provedla.

Pokud celní úřad zjistí, že obchod s vojenským materiálem není v souladu s právními předpisy nebo podmínkami licence, informuje o tom ministerstvo. Pro zajištění dohledu ministerstvo poskytuje CS nezbytné údaje o udělených licencích, a CS zase poskytuje ministerstvu informace týkající se činnosti celních úřadů a využívání těchto licencí.

⁴⁰ ČESKO. § 5 zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem - znění od 1. 3. 2023. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 26. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-38#p5>.

Výbušninami, který se neklasifikují jako vojenský materiál a nejsou zapsány v seznamu (vyhlášky 210/2012 Sb.) se rozumí výbušná látka nebo předmět, jenž jsou uvedené v Příloze A Evropské dohody o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí, pokud se nejedná o střelivo, munici a pyrotechnické výrobky. Legislativní rámec pro tuto oblast tvoří Zákon č. 61/1988 Sb. o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě. Pro vývoz a dovoz výbušnin je nutné mít povolení, které vydává Český báňský úřad na základě žádosti. CS následně kontroluje, zda je dovoz a vývoz prováděn v souladu s tímto povolením.

4.4.8 Radiace

CS zajišťuje soustavný kontinuální monitoring radiace na letišti prostřednictvím vestavných radiačních zařízení, která jsou umístěna v příletových halách obou terminálů a ve třídírnách za účelem zajištění bezpečného provozu⁴¹. Kromě toho využívá celníci také pagery, které jsou součástí jejich základní výbavy a umožňují okamžité upozornění na případnou detekci nebezpečné úrovně radiace. Tento systém monitoringu garantuje vysokou úroveň bezpečnosti a rychlou reakci na potenciální hrozby spojené s radiací. Při provádění činností v rámci monitoringu radiace se příslušníci celního úřadu řídí jak obecně závaznými právními předpisy zejména zákonem č. 263/2016 Sb. atomový zákon.

Příslušníci celního úřadu, kteří zaznamenají aktivaci signalizace detekce ionizujícího záření, jenž se projevuje zvýšeným tokem částic (například alfa, beta a neutrony) nebo elektromagnetickým vlněním (gama a X záření)⁴², využívají pagery k lokalizaci předmětu nebo osoby vyzařující zvýšené záření. Pokud pager signalizuje úroveň radiace mezi stupni 1 až 8, celník postupuje opatrně, protože se nejedná o hodnoty, které by představovaly přímé nebezpečí pro život. V případě, že pager signalizuje stupeň 9, je celník povinen jednat mimořádně obezřetně. Pro upřesnění typu záření použije spektrometr GR 135, který určí, jaký druh záření je detekován. Pokud celník zjistí nesrovnalosti u kontrolovaného zboží nebo osoby, například při naměření hodnoty vyšší než 10 μSv , je povinen zadržet dané zboží nebo zabránit pohybu osoby. O zjištěných

KLENER, Vladislav (ed.). *Principy a praxe radiační ochrany*. Praha: Státní úřad pro jadernou bezpečnost, 2000. s. 116-123. ISBN 80-238-3703-6.

⁴² COHEN-UNGER, Susan a EVRENSEL, Ayhan (eds.). *Ionizující záření: účinky a zdroje*. Program OSN pro ochranu životního prostředí, 2016. s. 9. ISBN 978-92-807-3600-7. Dostupné také z: https://www.sujb.cz/fileadmin/sujb/docs/radiacni-ochrana/dokumenty/Radiation_Czech_27_Dec_2016_Web.pdf.

nedostatečně neprodleně informuje Státní úřad pro jadernou bezpečnost (SÚJB) nebo příslušné Regionální centrum SÚJB.

Obrázek 6: Spektrometr GR 135⁴³

4.4.9 Kontrola převozu finanční hotovosti

Oznamovací povinnost v rámci kontrol hotovosti (*cash controls*) je důležitým právním nástrojem, jehož účelem je zajištění transparentnosti a prevenci nelegálních finančních toků. Tato povinnost spočívá v tom, že osoby, které přepravují hotovost nebo jiné snadno zpeněžitelné prostředky, jako jsou šeky nebo cenné papíry, musí při překročení hranice určité hodnoty tuto skutečnost oznámit celním orgánům. Cílem této povinnosti je především prevence praní špinavých peněz, financování terorismu a dalších nelegálních činností.

Legislativa upravující problematiku na mezinárodní úrovni je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1672 ze dne 23. října 2018 o kontrolách peněžní hotovosti vstupující do Unie nebo ji opouštějící a o zrušení nařízení (ES) č. 1889/2005 a dále na české úrovni zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů. V souladu se zmíněným zákonem, je fyzická osoba při vstupu do České republiky z oblasti mimo EU a při výstupu do takové oblasti povinna písemně oznámit celnímu orgánu dovoz a vývoz hotovosti a dalších vysoce likvidních finančních prostředků, pokud jejich celková hodnota dosahuje 10 000 EUR nebo vyšší. Mezi tyto prostředky patří nejen platné měny, ale i cestovní šeky, peněžní poukázky, cenné papíry, komodity jako zlaté

⁴³ Vlastní zdroj.

slitky nebo mince, a další investiční nástroje, které nejsou vázány na jméno příjemce⁴⁴. Tuto oznamovací povinnost mají i právnické osoby, přičemž za ně plní tuto povinnost fyzická osoba, která tyto prostředky přepravuje při překročení hranice. Oznámení se podává na schváleném formuláři, který je k dispozici na internetových stránkách CS nebo přímo na celním úřadě. Celní úřady jsou povinny potvrdit příjem oznámení a akceptovat formuláře v oficiálních jazykových verzích EU. Kromě toho je povinnost podávající osoby zajistit správnost a úplnost údajů ve formuláři.⁴⁵

Česká republika má na rozdíl od ostatních členských států EU ukotvenou v zákonu tzv. „dvanáctku“ která rozšiřuje oznamovací povinnost o další podmínku, a to je časová. Pokud osoba po sobě jdoucích dvanácti měsíců převezve hotovost, která převyšuje 10000 EUR, tak musí podat oznamovací povinnost⁴⁶. V praxi to znamená, že pokud při namátkové kontrole je zjištěna finanční hotovost v řádech tisících eur, tak vyčerpá danou část z 10 000 eur. Pokud při dalším převozu v průběhu dvanácti měsíců překročí limit musí podat souhrnnou oznamovací povinnost.

CS má pravomoc provádět kontrolu plnění této oznamovací povinnosti na letištích, při přeshraničním odesílání nebo přijímání peněžních prostředků, a při dalších celních kontrolách s tím souvisejících. Kontrola se zaměřuje na zajištění, že osoby splňují povinnost oznamovat převody peněžních prostředků a hodnotných komodit, které mohou být zneužity k nelegálním činnostem. Pokud osoba tuto oznamovací povinnost nesplní, může být uložena pokuta až do výše 10 000 000 Kč nebo může dojít k propadnutí přepravovaných věcí.⁴⁷

V rámci své praxe jsem se setkal s častým porušováním oznamovací povinnosti u letů směřujících do Vietnamu. Mnozí cestující, kteří přepravují hotovost nebo jiné hodnotné prostředky, často opomíjejí tuto povinnost při překročení stanoveného limitu 10 000 EUR, což vede k problémům při celních kontrolách. Toto porušení je zpravidla

⁴⁴ ČESKO. § 41 odst. 1 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu - znění od 1. 5. 2024. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 18. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-253#p41-1>.

⁴⁵ ČESKO. § 41 odst. 6 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu - znění od 1. 5. 2024. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 18. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-253#p41-6>.

⁴⁶ ČESKO. § 41 odst. 4 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu - znění od 1. 5. 2024. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 19. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-253#p41-4>.

⁴⁷ ČESKO. Fragment #f3875610 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu - znění od 1. 5. 2024. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 18. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-253#f3875610>.

výsledkem nedostatečné informovanosti o legislativních požadavcích a lehkovážnosti, jelikož v mnoha případech je dotyčný informován ale i přesto tu hranici překročí v rámci nižších desítek korun. Takové incidenty jsou z mé zkušenosti častější u letů do Vietnamu v období čínského nového roku, které kolísá mezi 21. lednem a 20. únorem. Tyto situace mohou mít vážné důsledky v podobě pokut nebo zabavení přepravovaných prostředků a vyřazení pasažéra z dopravy.

4.4.10 Kontrola převozu volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

Kontrola převozu volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin je zaštitěná úmluvou o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (dále jen CITES), která byla smluvena dne 3. března 1973 ve Washingtonu. Československo podepsalo úmluvu 28. února 1992 a úmluva vstoupila pro naši zemi v platnost 28. května 1992. Česká republika převzala závazky z úmluvy od rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky dne 1. 1. 1993. Základem legislativy platné pro EU v oblasti CITES patří nařízení Rady (ES) č. 338/97 ze dne 9. prosince 1996 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi, ve znění pozdějších předpisů a na národní úrovni zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), ve znění pozdějších předpisů.

CITES si klade za cíl zavést společnou kontrolu nad mezinárodním obchodem s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami ve všech zemích světa. Jejím hlavním účelem je chránit ohrožené druhy fauny a flóry před vyhubením, ke kterému by mohlo dojít v důsledku neodpovědného využívání pro obchodní účely. Zvláště se zaměřuje na omezení obchodu s jedinci ohrožených druhů pocházejících z volné přírody, ale sleduje i obchod s živočichy odchovanými v zajetí a s rostlinami vypěstovanými člověkem, pokud se jedná o druhy ohrožené ve volné přírodě. Úmluva se však většinou nevztahuje na domestikovaná zvířata a kulturní rostliny. CITES je však vnímána jako úmluva, která chrání druhy proti nadužívání, proto se o ní mluví spíše jako o omezení než podpoře obchod.⁴⁸

⁴⁸ CITES, *HANDBOOK ON CITES AND LIVELIHOODS*. WASHINGTON D.C: Department of Sustainable Development, 2015. s. 22. ISBN 978-0-8270-6362-4. Dostupné také z: https://cites.org/sites/default/files/eng/prog/Livelihoods/Guia_PART2_CITES_ENG_FINAL.pdf.

Úmluva CITES se zaměřuje na ochranu více než 6 500 druhů zvířat a přibližně 35 000 taxonů rostlin. Tyto druhy jsou podle stupně ohrožení v přírodě zařazeny do tří kategorií, které odpovídají přílohám CITES I, CITES II a CITES III. Druhy uvedené v přílohách CITES I a II jsou zařazovány na základě návrhů členských států, které se opírají o biologická a obchodní kritéria. Tyto návrhy jsou projednávány na pravidelných konferencích a o jejich přijetí se hlasuje. Naopak do přílohy CITES III mohou druhy doporučit jednotlivé smluvní strany úmluvy bez nutnosti hlasování. Odstranit druh z této přílohy však smí pouze stát, který původně podal žádost o jeho zařazení.⁴⁹

EU zavádí přísnější pravidla ochrany nejen pro druhy zařazené do úmluvy CITES, ale také pro další ohrožené druhy vyskytující se na jejím území nebo pro ty, které by mohly narušit ekologickou stabilitu. EU se tak snaží zabránit jejich dovozu na své území. Členské státy proto vytvořily vlastní seznamy CITES druhů, které jsou rozděleny do čtyř kategorií: A, B, C a D, přičemž každá z nich odpovídá konkrétním úrovním ochrany a regulačních opatření. Příloha A zahrnuje druhy z přílohy CITES I a vybrané druhy z přílohy CITES II, které se vyskytují na území unie a EU jim zajišťuje zvýšenou ochranu. Patří sem hlavně druhy kriticky ohrožené vyhynutím. Příloha B obsahuje druhy z přílohy CITES II, které nejsou zahrnuty v příloze A, ale jsou předmětem vysoké obchodní poptávky. Zahrnuje také některé druhy z přílohy CITES III, pokud to situace vyžaduje, a dále druhy, které by mohly ohrozit ekologickou stabilitu na území EU. Příloha C zahrnuje druhy uvedené v příloze CITES III, které nejsou zahrnuty v přílohách A nebo B, a také druhy z přílohy CITES II, u nichž členské státy vznesly výhradu. Příloha D zahrnuje druhy, které nejsou chráněny úmluvou CITES, ale EU je sleduje a monitoruje jejich dovoz. Podle jednotlivých kategorií se při nelegálním dovozu určuje závažnost přestupku nebo trestného činu.

Při mezinárodním převozu zboží spadajícího pod CITES musí být doprovázeno povolením, označovaným jako „CITES permit“ V České republice je za jeho vydávání odpovědné Ministerstvo životního prostředí. CITES permit tak slouží jako doklad, že převoz tohoto zboží je z pohledu ochrany přírody v pořádku.

Ve chvíli, kdy celní orgány dojdou k zjištění pochybnosti nebo porušení právních předpisů CITES, kontaktují Českou Inspekci životního prostředí (dále ČIŽP), pro ujištění,

⁴⁹ KUČERA, Jan. *Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin: základní informace se zaměřením na Českou republiku a Evropskou unii*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010, s. 6. ISBN 978-80-7212-552-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:b7858230-78ea-11e7-94b3-005056825209>.

jestli se doopravdy jedná o zboží podléhající CITES. Pokud ČIŽP potvrdí, že jde o přešupek, CS zadrží exemplář na nezbytně nutnou dobu, dokud se na místo nedostaví ČIŽP, která přešupek projedná na místě příkazem a zboží následně zabaví.

Celníci na letišti Václava Havla více než dva roky shromažďovali důkazy proti skupině Asiatů, kteří organizovali nelegální obchod s produkty pocházejícími od chráněných živočichů, včetně tygřích kostí a dalších částí těl zvířat. Tato skupina, žijící v České republice, nakupovala tygry a další zvířata, která následně zpracovávala na produkty používané v tradiční asijské medicíně. Kdybychom měli podstatu čínské medicíny vyjádřit jedním slovem, nejvhodnějším termínem by byla „čchi“. Tato energie je základním principem vesmíru a všech jeho forem existence.⁵⁰ Tyto produkty pak byly pašovány přes letiště Václava Havla v Praze do Vietnamu. Při závěrečné realizaci operace KOSTKA, celníci zajistili množství drápů, zubů, kostí a dalších částí těl zvířat, zejména z tygrů a lvů. Kromě toho byly zabaveny i různé produkty tradiční asijské medicíny. Při akci byly zadrženy dvě osoby, které se na tomto nelegálním obchodu podílely.⁵¹

Obrázek 7: Produkty z tygřích kostí⁵²

⁵⁰ ANDO, Vladimír. Klasická čínská medicína: základy teorie. Hradec Králové: Svítání, 2000. sv. 2, s. 11. ISBN 80-901788-1-2.

⁵¹ CLO-DOUANE, měsíčník Celní správy české republiky, 57. ročník, DUBEN 2023. Vydává Generální ředitelství cel, Redakce: Budějovická 7, 140 96 Praha 4–14 s.

⁵² CLO-DOUANE, měsíčník Celní správy české republiky, 57. ročník, DUBEN 2023. Vydává Generální ředitelství cel, Redakce: Budějovická 7, 140 96 Praha.

Boj proti wildlife kriminalitě čelí několika výzvám, které oslabují jeho účinnost. Mezi hlavní problémy patří nízké povědomí o závažnosti tohoto typu kriminality a jejích rizicích, nedostatek personálních kapacit a motivace pracovníků orgánů vymáhajících právo, a to z důvodu nízkého ohodnocení a nedocení jejich práce. Dále se projevuje absence specializovaných útvarů, nedostatek odborných znalostí, rozdílné kompetence mezi jednotlivými subjekty a chybějící standardizované postupy. Významným problémem je také nedodržování důkazního řetězce, což může vést k selhání vyšetřování.

Účinný boj proti této kriminalitě tedy vyžaduje lepší spolupráci a koordinaci mezi státy, státními orgány a mezinárodními institucemi, jako jsou Interpol, Europol, Světová celní organizace a International Consortium on Combating Wildlife Crime. Klíčová je také úzká spolupráce s odborníky, podpora rozvoje forenzní vědy a implementace nových technologií, které by mohly výrazně zefektivnit prevenci a řešení tohoto závažného problému.⁵³

4.4.11 Kontrola zboží dvojího užití

Zboží dvojího užití zahrnuje široký okruh materiálů, technologií a softwaru, které mohou sloužit jak civilním, tak vojenským účelům. Patří sem například chemické a biologické produkty, jaderné technologie, optické a laserové systémy či materiály používané v letecké elektrotechnice.

Cílem kontroly vývozu je zabránit tomu, aby se toto zboží dostalo do států nebo organizací, které by jej mohly využít k šíření zbraní hromadného ničení, teroristickým či vojenským účelům. Kontrola neomezuje legální obchod, ale jednotlivé vývozy nejsou povoleny, pokud existuje riziko zneužití.

Tento systém chrání nejen bezpečnostní a zahraničněpolitické zájmy státu, ale i samotné vývozce před politickými a ekonomickými riziky. Jeho účelem není bránit legálním obchodním aktivitám, ale zamezit nelegitímnímu využití citlivých technologií.

Mezinárodní kontrolní režimy (MKR) představují politicky závazné dohody mezi státy, které se zavazují dodržovat společně stanovená pravidla v oblasti mezinárodního obchodu se strategickými komoditami. Hlavním cílem těchto režimů je minimalizovat

⁵³ ŘÍHOVÁ, Pavla; NOVÁK, Zdeněk a FORMANOVÁ, Dominika. *Forenzní metody a wildlife kriminalita*. Praha: Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, 2024. s. 6. ISBN 978-80-7444-111-0.

bezpečnostní rizika spojená s obchodováním s citlivými materiály a technologiemi, které by mohly být zneužity k vojenským nebo nelegálním účelům.

Fungování MKR probíhá na dvou hlavních úrovních. Nejprve jsou na mezinárodních jednáních stanovena obecná pravidla a vymezen seznam kontrolovaného zboží. Následně jednotlivé státy implementují tato pravidla do své národní legislativy, případně je začleňují do legislativy EU. Na mezinárodní úrovni tuto problematiku upravuje Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/821 ze dne 20. května 2021, kterým se zavádí režim Unie pro kontrolu vývozu, zprostředkování, technické pomoci, tranzitu a přepravy zboží dvojího užití. Na národní úrovni je kontrola vývozu upravena Zákonem č. 594/2004 Sb., který provádí režim Evropských společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití.

Důležitou součástí kontrolních režimů je neustálá aktualizace seznamů kontrolovaného zboží. S rozvojem vědy a technologií dochází k identifikaci nových položek, které by mohly představovat bezpečnostní hrozbu, a proto je nutné je na seznam doplnit. Zároveň se však některé položky mohou stát běžně dostupnými na světovém trhu, což vede k jejich odebrání ze seznamu. Tyto změny se často promítají i do úprav definic jednotlivých položek, ať už za účelem zpřesnění, přizpůsobení novým limitům nebo reakce na pokusy o obcházení kontrolních mechanismů.

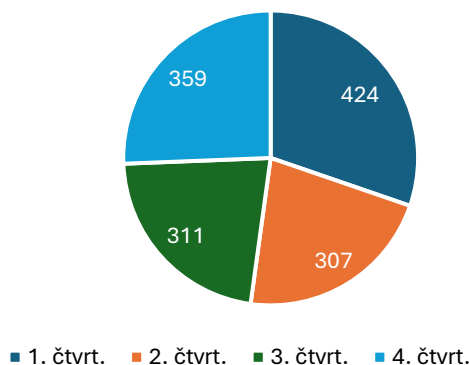
Mezi významné mezinárodní kontrolní režimy patří například Organizace pro zákaz chemických zbraní (OPCW), Australská skupina (AG) zaměřená na kontrolu chemických a biologických zbraní, Skupina jaderných dodavatelů (NSG) regulující obchod s jadernými materiály, Režim raketových technologií (MTCR) kontrolující šíření raketových systémů a Wassenaarské ujednání (WA) zaměřené na kontrolu konvenčních zbraní a souvisejících technologií.

Díky těmto pravidelným revizím a úpravám si mezinárodní kontrolní režimy udržují svou efektivitu a umožňují státům účinně regulovat obchod se strategickým zbožím. Tento systém nejen chrání globální bezpečnost, ale zároveň poskytuje jasná pravidla pro licenční orgány a vývozce, čímž snižuje riziko neúmyslného porušení předpisů.

5 Statistická část

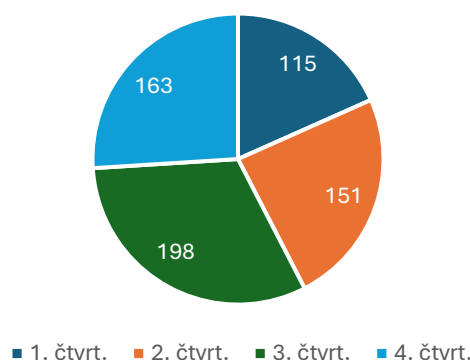
Statistická část obsahuje přehled počtu přestupků zjištěných při všech kontrolních činnostech prováděných v rámci cestovního styku za rok 2024. Statistika slouží za účelem zjištění přesnějších a relevantnějších informací pro stanovení opatření a možné prevence.

Graf 2 – Neobchodní zboží⁵⁴

Graf znázorňuje počet celních přestupků souvisejících s neobchodním zbožím v jednotlivých čtvrtletích. Celkem bylo zaznamenáno 1 401 případů, z nichž 9 se týkalo nepotvrzení VAT REFUND při odletu. Majoritní většina zbývajících přestupků souvisela s nepřihlášením zboží v zelené zóně příletové haly.

Graf 3 – Dělená správa⁵⁵

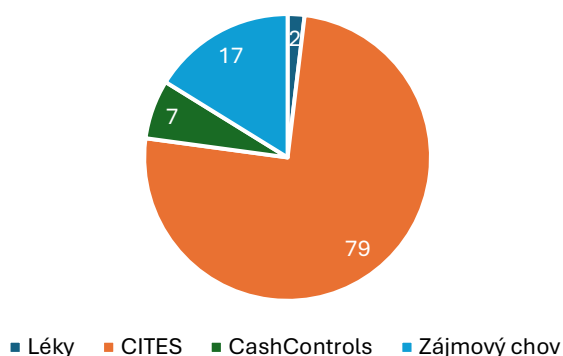

Graf znázorňuje počet vybraných nedoplatků za jednotlivá čtvrtletí. V prvním čtvrtletí bylo vybráno 115 nedoplatků, ve druhém 151, ve třetím 198 a ve čtvrtém 163. Celková částka vybraná za uvedené nedoplatky v průběhu roku dosáhla 1 118 053 Kč.

⁵⁴ Interní analytická statistika pro rok 2024.

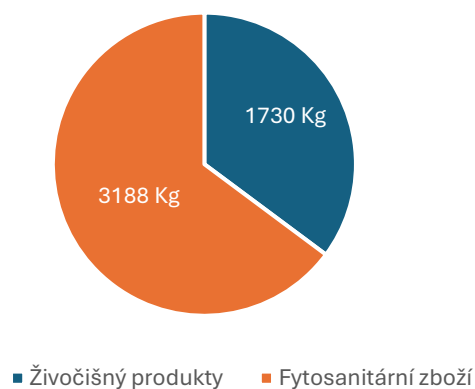
⁵⁵ Centrální evidence pokut a nedoplatků.

Graf 4 – Zákazů a omezení⁵⁶

Nejčastějším celním přestupkem v rámci zákazů a omezení, s výjimkou převozu fyto-sanitárního zboží a živočišných produktů, které jsou od roku 2023 evidovány úřadem pouze podle hmotnosti, bylo zboží podléhající úmluvě CITES.

Graf 5 -Odvoz⁵⁷

V celkovém množství 4 918 kg bylo zabaveno a zničeno zboží podléhajícího fyto-sanitárním a veterinárním opatřením.

⁵⁶ Interní analytická statistika pro rok 2024.

⁵⁷ Interní analytická statistika pro rok 2024

6 Výzkumná část

Výzkumná část práce zahrnuje analýzu odpovědí získaných prostřednictvím kvalitativního výzkumu, konkrétně řízených strukturovaných rozhovorů s respondenty z řad CS pracujících na mezinárodním letišti Václava Havla, kteří odpovídali na otázky zaměřené k naplnění vedlejšího cíle bakalářské práce a zodpovězení stanovených výzkumných otázek.

6.1 Výzkumné otázky

1. Jaký jsou nejčastější celní přestupky, kde se vyskytují nejvíce a jaké jsou důvody páchaní přestupků?
2. Jaký změny či opatření by pomohli k prevenci a snížení vzniku celních přestupků?

Během každého rozhovoru jsem měl k dispozici vytištěný seznam otázek a celkově jsem položil 7 otázek.

1. Jak dlouho působíte v Celní správě a jakou pozici v současnosti zastáváte?
2. S jakými druhy celních přestupků se nejvíce setkáváte?
3. Jaké jsou nejčastější důvody celních přestupku?
4. Které oblasti letiště (např. terminály, odlet, přílet) jsou nejvíce náchylné k celním přestupkům v rámci Celní Správy a proč?
5. Existují nějaké konkrétní destinace nebo země, které jsou náchylnější k celním přestupkům? Pokud ano, čím si to vysvětlujete?
6. Myslíte si, že Evropská Unie má přísnější opatření vůči ostatním zemím? Pokud ano v jakých oblastech?
7. Napadá Vás nějaká změna, která by pomohla k snížení celních přestupků?

K první výzkumné otázce „Jaký jsou nejčastější celní přestupky, kde se vyskytují nejvíce a jaké jsou důvody páchaní přestupků?“ se pojí otázky č. 2, a 3. K druhé výzkumné otázce „Jaký změny či opatření by pomohli k prevenci a snížení vzniku celních přestupků“ se pojí otázky 6 a 7. Zbylé otázky 4 a 5 zároveň přispívají k zodpovězení obou výzkumných otázek.

6.2 Respondenti

Kritéria pro výběr respondentů:

1. Dlouhodobá zkušenost v oblasti dohledové činnosti.

2. Praxe ve službě a řešení celní problematiky na mezinárodním letišti.

Při výběru respondentů jsem kladl důraz na splnění konkrétních kritérií a zaměřil se na osoby, které měly největší zkušenosti s přestupky. Vycházel jsem z ročních statistik, které mi umožnily identifikovat klíčové oblasti s nejvyšším výskytem přestupků. Na základě těchto údajů jsem oslovoval nejaktivnější pracovníky a vedoucí, kteří se s těmito situacemi setkávají dennodenně a mají přehled o všech přestupcích zaznamenaných během dne. Tímto cíleným přístupem jsem zajistil relevantnost získaných informací.

Celkem jsem oslovil 13 respondentů ze kterých 9 sdílelo svoje zkušenosti a odpověděli na strukturované otázky. Výzkumný vzorek tvoří 7 celníků z oddělení 29. Cestovního styku a 2 z oddělení 81. Hraničního dohledu.

6.3 Zpracování odpovědí podle výzkumných otázek

6.3.1 Výzkumná otázka č. 1:

Jaký jsou nejčastější celní přestupky, kde se vyskytují nejvíce a jaké jsou důvody páchání přestupků?

Všichni respondenti se shodli, že mezi nejčastější celní přestupky spadá nadlimitní dovoz zboží neobchodního charakteru což taky nasvědčuje statistika. To jak vybraných výrobků, tak i překročení limitu 430 EUR. Respondenti č. 2 a 6 uvedli, že nejčastější přestupky se kterými se setkávají jsou zapříčiněny odejmutí zboží celnímu dohledu, čímž se myslí například, že dovezené nebo vyvezené zboží nebylo deklarováno. Respondenti č. 3, 4, 7 a 8 jsou názoru, že zboží podléhající úmluvě CITES také patří mezi časté případy. Dále respondenti č. 3, 4 a 6 jmenovali neohlášení oznamovací povinnosti za problémovou.

Veškerí respondenti uvedli, že nejrizikovější místo na spáchání celních přestupků je příletová hala terminálu 1, odůvodňují si to největším počtem letů ze třetích zemí. Respondent č. 8 také uvedl, že je náročnější na terminálu 2 dohledat rizikového cestujícího ale závažnost způsobeného přestupku je stejná ne-li větší.

Důvodem proč jsou celní přestupky spáchány bylo jednoznačně nedostatečná informovanost veřejnosti o dovozních limitech a o zákazech a omezení.

6.3.2 Výzkumná otázka č. 2:

Jaký změny či opatření by pomohli k prevenci a snížení vzniku celních přestupků?

Jak už z předchozí otázky vyplynulo, největším problémem je neinformovanost. Téměř všichni respondenti navrhovali jak by zlepšení informovanosti pomohlo snížení celním přestupkům. Mezi návrhy patří sezónní reklamy z důvodů zvýšené četnosti v letních obdobích, více informačních prvků při odletu např. při odbavování kufrů a nebo když lidem přichází telefonní zpráva při příletu, tak by mohla být doplněna o celní informace. Respondenti č. 2 a 3 odpověděli, že by zvýšení sankcí za spáchání celního přestupku pomohlo k snížení porušení zákona. Respondent č. 5 uvedl mnoho možných opatření, které by pomohli např. lepší provázanost v oblasti DPH se třetími zeměmi, nastavení limitu pro vrácení daně, zavedení paušálního systému na vylívání vybraných výrobků, zpřísnění legislativy v rámci dovozu zvířat, digitalizace serologických osvědčení, možného certifikování rostlinných přípravků CITES z farem a nakonec v rámci legislativy dělené správy udělat změnu aby lidi, kteří létají museli nejdříve zaplatit své nedoplatky.

7 Návrh opatření

Z výsledků strukturovaných rozhovorů vyplynulo, že největším důvodem spáchání celních přestupků na letišti Václava Havla Praha je nedostatečná informovanost. Statistická část potvrdila, že nejběžnější celní přestupek je spáchaný s překročením limitu v oblasti dovozu neobchodního zboží. Vysoká statistická četnost zboží podléhající CITES se vyobrazilo v rozhovorech taktéž, ale nepřihlášení oznamovací povinnosti se ve statistice nezobrazilo jako v rozhovoru. Důvodem může být náročnost kontrol, který vyžadují velký počet celníků a vysokou míru důkladnosti. Navíc je komplikována krátkým časovým oknem mezi příchodem cestujících k odletu a samotným odletem letadla, což omezuje možnosti efektivního provedení kontrol. Jedním z klíčových kroků ke snížení celních přestupků na letišti je zvýšení informovanosti cestujících. Mnoho porušení celních předpisů není způsobeno úmyslným obcházením pravidel, ale spíše neznalostí nebo nepochopením platných omezení. Proto je nezbytné, aby cestující získali potřebné informace včas, srozumitelně a prostřednictvím různých kanálů.

Návrh č.1

Jednou z možností je zlepšení informační kampaně přímo v prostorách letiště. Již při vstupu do příletové haly by cestující měli mít k dispozici přehledné informační tabule, které jasně vysvětlují dovozní limity, zákazy a omezení. Důležité je, aby tyto informace byly zpracovány srozumitelně, doplněny přehlednými piktogramy a přeloženy do několika jazyků, zejména angličtiny, ruštiny a čínštiny. Kromě statických tabulí by letiště mohlo distribuovat letáky s podrobnými informacemi již během letu nebo v odbavovacích zónách. Cestující by tak měli dostatek času seznámit se s pravidly ještě před přistáním.

Návrh č. 2

Dalším efektivním nástrojem je využití digitálních a audiovizuálních forem upozornění. Na obrazovkách v letištních halách by se mohla pravidelně promítat krátká videa vysvětlující povinnost deklarace zboží a hotovosti. Stejně tak by mohla být letištní rozhlasová hlášení rozšířena o pravidelná upozornění na celní pravidla, ideálně v několika světových jazycích. Moderním řešením by také bylo umístění QR kódů na strategických místech, například na sloupech či informačních panelech. Po jejich načtení by se cestující okamžitě dostali na oficiální web Celní správy s podrobnými informacemi a možností rychlého ověření konkrétního zboží.

Návrh č. 3

Významnou roli v informování cestujících mohou sehrát i samotné letecké společnosti. Posádky letadel by mohly před přistáním zařadit krátké palubní hlášení o celních pravidlech a povinnostech cestujících. Kromě toho by mohly být důležité informace zahrnuty i do palubních časopisů nebo aplikací, které mnoho aerolinek dnes využívá pro komunikaci se svými pasažéry.

Návrh č. 4

Další možností je zasílání automatických SMS zpráv při příletu, které by cestujícím připomněly základní celní pravidla a odkázaly je na podrobnější informace. Tento jednoduchý, ale účinný nástroj by mohl pomoci předejít řadě neúmyslných přestupků.

Návrh č. 5

Poslední možností je legislativní úprava. S každoroční inflací se nezvedá úměrně dovozní limity, což má za následkem velký množství přestupků. Také při vrácení DPH je dlouhodobě stanovena minimální nákupní hodnota 2000,- Kč. Kdyby se zvyšovala periodicky alespoň jednou za 5 let a stanovila se maximální částka pro vrácení, tak by to mělo velký vliv na počet celních přestupků tak i na fiskální stránku ČR.

Závěr

Tato bakalářská práce se zaměřila na identifikaci a charakterizaci dohledových a kontrolních činností Celní správy České republiky v oblasti letecké přepravy na mezinárodním letišti Václava Havla Praha. Vedlejším cílem bylo provést výzkum mezi celníky pracujícími na letišti, analyzovat nejčastější celní přestupky, jejich příčiny a možnosti prevence.

V teoretické části byla na základě odborné literatury a elektronických zdrojů vymezena role Celní správy v rámci letecké přepravy a vysvětleny klíčové pojmy pro lepší srozumitelnost práce. Dohledové činnosti byly rozděleny do čtyř kategorií: dělená správa, obchodní zboží, neobchodní zboží a zboží podléhající zákazům a omezením. Tato část byla doplněna o praktické zkušenosti z provozu, které poskytly hlubší vhled do problematiky.

Praktická část práce byla zaměřena na analýzu celních přestupků pomocí statistických údajů a strukturovaných rozhovorů s celníky. Výsledky ukázaly, že nejčastějšími přestupky jsou nadlimitní dovoz neobchodního zboží, nedeklarování finanční hotovosti či porušování pravidel souvisejících s úmluvou CITES. Hlavní příčinou těchto přestupků se ukázala být nedostatečná informovanost cestujících o platných pravidlech.

Na základě získaných poznatků byla v závěru práce navržena opatření, která by mohla přispět ke snížení četnosti celních přestupků. Mezi klíčová doporučení patří zlepšení informační kampaně na letišti, například prostřednictvím viditelnějších informačních tabulí, audiovizuálních oznámení, spolupráce s leteckými společnostmi či automatického zasílání SMS zpráv s upozorněním na celní povinnosti. Dalším opatřením je legislativní změna, konkrétně úprava § 71b odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty, kdy by se hodnota dovozu nového zboží z 430 eur zvýšila alespoň na 700 eur. Implementací těchto opatření by bylo možné zvýšit povědomí cestujících o celních pravidlech, snížit počet přestupků a usnadnit práci celníkům na letišti. Z mého pohledu je vývoj legislativy v souvislosti s dovozem zboží a vratkou DPH pozadu a nereaguje na inflaci ani vývoj trhu. Informovanost o dovozních limitech představuje rovněž značný problém. Když cestující letí z dovolené zpět domů, předpokládá se, že bude mít přehled o pravidlech pro dovoz do EU. V cizích zemích však často chybí informace o těchto předpisech. Tento nedostatek by mohlo napravit zapojení leteckých

společností, které by při nákupu letenek nebo v rámci dalších komunikačních kanálů informovaly cestující o aktuálních dovozních limitech před odletem.

Celkově práce přinesla ucelený pohled na problematiku celních kontrol na letišti, identifikovala klíčové problematické oblasti a navrhla konkrétní kroky k jejich zlepšení. Výsledky mohou sloužit jako podklad pro další výzkum nebo jako praktický nástroj pro optimalizaci celních procesů v letecké přepravě.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BOHÁČEK, Martin. Právo průmyslového a jiného duševního vlastnictví. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1994, ISBN 80-7079-388-0.
2. KUČOVÁ, Věra. Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO. Odborné a metodické publikace. Praha: Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, 2009. ISBN 978-80-87104-52-1.
3. KUČERA, Jan. *Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin: základní informace se zaměřením na Českou republiku a Evropskou unii*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010, ISBN 978-80-7212-552-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:b7858230-78ea-11e7-94b3-005056825209>.
4. MATOULEK, Jaroslav a SOUŠEK, Tomáš. *Kbely: letiště na okraji Prahy*. 2. vydání. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, 2018. ISBN 978-80-7278-738-8.
5. ŠRAMKOVÁ, Dana. *Celní správa v organizačním a funkčním pojetí: vybrané kapitoly*. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity; sv. č. 400. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5690-9.
6. CITES, *HANDBOOK ON CITES AND LIVELIHOODS*. WASHINGTON D.C: Department of Sustainable Development, 2015. s. 22. ISBN 978-0-8270-6362-4. Dostupné také z: https://cites.org/sites/default/files/eng/prog/Livelihoods/Guia_PART2_CITES_ENG_FINAL.pdf
7. CIKRT, Tomáš. 2012. Příběhy léků. Praha: SÚKL, 2012. ISBN 978-80-260-1403-4.
8. KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2012, ISBN 978-80-7263-779-9.
9. ŠTABLOVÁ, R. a kol. *Drogy, kriminalita a prevence*. Praha: Policejní akademie ČR, 1997, ISBN 80-85981-64-5.
10. ŘÍHOVÁ, Pavla; NOVÁK, Zdeněk a FORMANOVÁ, Dominika. *Forenzní metody a wildlife kriminalita*. Praha: Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, 2024. ISBN 978-80-7444-111-0.
11. COHEN-UNGER, Susan a EVRENSEL, Ayhan (eds.). *Ionizující záření: účinky a zdroje*. Program OSN pro ochranu životního prostředí, 2016. ISBN 978-92-807-3600-7. Dostupné také z: https://www.sujb.cz/fileadmin/sujb/docs/radiacni-ochrana/dokumenty/Radiation_Czech_27_Dec_2016_Web.pdf

12. KLENER, Vladislav (ed.). *Principy a praxe radiační ochrany*. Praha: Státní úřad pro jadernou bezpečnost, 2000. ISBN 80-238-3703-6.
13. ŠPINDLER, Karel. *Výkladový slovník z oblasti průmyslového a duševního vlastnictví*. Slovníky LexisNexis. Praha: LexisNexis CZ, 2007. ISBN 978-80-86920-19-1.
14. ANDO, Vladimír. *Klasická čínská medicína: základy teorie*. Hradec Králové: Svítání, 2000. sv. 2, s. 11. ISBN 80-901788-1-2. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:133045d0-b0c7-11e6-b700-005056825209>.
15. ZEMAN, Petr; ŠTEFUNKOVÁ, Michaela a TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. *Drogová kriminalita a trestní zákoník*. Studie. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80-7338-151-6.

Elektronické zdroje

1. *Dělená správa – pokuty, poplatky, odvody*. Online. 2023. Dostupné z: <https://celnisprava.gov.cz/cz/dalsi-kompetence/Stranky/delena-sprava-pokuty-poplatky-odvody.aspx>. [cit. 2025-02-09].

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 26. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-71>.
2. ČESKO. Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 26. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235>.
3. ČESKO. Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 26. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-353>.
4. ČESKO. Zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 26. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2007-378>.
5. ČESKO. Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 26. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-166>.
6. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 576/2013 ze dne 12. června 2013 o neobchodních přesunech zvířat v zájmovém chovu a o zrušení nařízení (ES) č. 998/2003 Text s významem pro EHP.

7. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031 ze dne 26. října 2016 o ochranných opatřeních proti škodlivým organismům rostlin, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady.
8. ČESKO. Zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 26. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-38>.
9. ČESKO. Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 26. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-253>.
10. ČESKO. Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 27. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-242>.

Ostatní zdroje

1. Metodická informace A3.
2. CLO-DOUANE, měsíčník Celní správy české republiky, 57. ročník, ČERVENEC-SRPEN 2023. Vydává Generální ředitelství cel, Redakce: Budějovická 7, 140 96 Praha.
3. CLO-DOUANE, měsíčník Celní správy české republiky, 57. ročník, DUBEN 2023. Vydává Generální ředitelství cel, Redakce: Budějovická 7, 140 96 Praha.
4. Interní analytická statistika pro rok 2024.
5. Centrální evidence pokut a nedoplatků .

Seznam zkratek

CS – Celní správa České republiky

ČIŽP - Česká Inspekce životního prostředí

VLP - veterinární léčivé přípravky

HLP - humánní léčivé přípravky

TP - transfuzní přípravky

DP - krevní deriváty

CITES – úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů
a planě rostoucích rostlin

MKR - Mezinárodní kontrolní režimy

DPH – Daň z přidané hodnoty

EU – Evropská unie

ČR – Česká republika

OPL – omamné a psychotropní látky

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Seznam grafů

Graf 1: Počty potvrzených formulářů	24
Graf 2: Neobchodní zboží	46
Graf 3: Dělená správa.....	46
Graf 4: Zákazů a omezení	47
Graf 5: Odvoz.....	47

Seznam obrázků

Obrázek 1: Letiště Václava Havla.....	15
Obrázek 2: Žvýkácký tabák	21
Obrázek 3: Anabolické steroidy	28
Obrázek 4 : Nedovolený dovoz rostlin.....	33
Obrázek 5: Padělané hodinky zn. ROLEX	35
Obrázek 6: Spektrometr GR 135.....	39
Obrázek 7: Produkty z tygřích kostí.....	43

Seznam příloh

Příloha č. 1: Rozhovory.....	60
------------------------------	----

Přílohy

Rozhovor s R1:

Otázka č. 1 zněla: Jak dlouho působíte v Celní správě a jakou pozici v současnosti zastáváte?

U celní správy působím od roku 2009 a jsem referentka celního dohledu.

Otázka č. 2 zněla: S jakými druhy celních přestupků se nejvíce setkáváte?

Nejvíce se setkávám s nadlimitním dovozem zboží neobchodního charakteru např. alkohol cigarety.

Otázka č. 3 zněla: Jaké jsou nejčastější důvody celních přestupků?

Já si myslím, že nejčastějším důvodem je neznalost zákona, neznalost limitů a celkově lidi jsou líní číst a zjišťovat si informace.

Otázka č. 4 zněla: Které oblasti letiště (např. terminály, odlet, přílet) jsou nejvíce náchylné k celním přestupkům v rámci Celní Správy a proč?

Určitě přílety terminálu 1, jelikož tam je největší frekvence mimo unijních letů.

Otázka č. 5 zněla: Existují nějaké konkrétní destinace nebo země, které jsou náchylnější k celním přestupkům? Pokud ano, čím si to vysvětlujete?

Já se setkávám nejčastěji s celními přestupky z Egypta, je to z důvodů nízké nákupní ceny cigaret a velkého množství český cestujících létající na dovolenou, a to, protože to je nejlevnější destinace na dovolené.

Otázka č. 6 zněla: Myslíte si, že Evropská Unie má přísnější opatření vůči ostatním zemím? Pokud ano v jakých oblastech?

Opravdu záleží, vůči jakým zemím, ale v celkovém souhrnu si to nemyslím. Nevím teda úplně jak, který stát má dovozní limity, ale co vím, tak není takový markantní rozdíl.

Otázka č. 7 zněla: Napadá Vás nějaká změna, která by pomohla k snížení celních přestupků?

Jak jsem říkala, největším problémem je informovanost, kdyby se k letenkám dostával letáček s informacemi anebo letecké společnosti dávali přehlednější informace, tak by to rozhodně pomohlo. Taky třeba nějaký sezónní reklamy by určitě udělali rozdíl, jelikož vždy v létě nabude počet celních přestupků. Když teda mluvím o malých přestupcích, jelikož cestující, kteří porušují zákon opakovaně si vždycky najdou důvod nebo cestu.

Rozhovor s R2:

Otázka č. 1 zněla: Jak dlouho působíte v Celní správě a jakou pozici v současnosti zastáváte?

V Celní správě pracuji od roku 1993 a v současnosti zastávám pozici vedoucího oddělení.

Otázka č. 2 zněla: S jakými druhy celních přestupků se nejvíce setkáváte?

Nejčastěji se setkáváme s případy, kdy někdo doveze, vyveze nebo přepraví zboží v rozporu s přímo použitelným předpisem EU. Dalším častým přestupkem je odejmutí zboží celnímu dohledu, tedy snaha obejít celní kontrolu. Vycházím přitom z definice celního přestupku dle § 47 zákona č. 242/2016 Sb.

Otázka č. 3 zněla: Jaké jsou nejčastější důvody celních přestupků?

Důvody se dají rozdělit do dvou hlavních kategorií. První je snaha vyhnout se zdanění, a to jak u obchodního, tak neobchodního zboží. Druhým faktorem je neznalost – mnoho cestujících si jednoduše neuvědomuje, že překračují stanovené limity nebo pravidla.

Otázka č. 4 zněla: Které oblasti letiště (např. terminály, odlet, přilet) jsou nejvíce náchylné k celním přestupkům v rámci Celní Správy a proč?

Jednoznačně příletová část, tedy vstupní místa do Evropské unie. Důvod je primárně fiskální – při dovozu zboží ze zemí mimo EU dochází ke snaze vyhnout se clu a daním.

Otázka č. 5 zněla: Existují nějaké konkrétní destinace nebo země, které jsou náchylnější k celním přestupkům? Pokud ano, čím si to vysvětlujete?

Ano, určité destinace jsou problematictější. Důvodem je rozdílná úroveň cen, přístup ke zdanění v různých částech světa nebo také liberálnější trhy, které umožňují snadnější nákup levného zboží.

Otázka č. 6 zněla: Myslíte si, že Evropská Unie má přísnější opatření vůči ostatním zemím? Pokud ano v jakých oblastech?

Evropská unie vytvořila jednotný trh, který s sebou nese určité standardy vnitřního i vnějšího obchodu. To přirozeně vede k pokusům tato pravidla obcházet. Opatření jsou přísná zejména v oblasti regulace dovozu, ochrany spotřebitelů a fiskální politiky.

Otázka č. 7 zněla: Napadá Vás nějaká změna, která by pomohla k snížení celních přestupků?

Určitě. Neustále se opakuje potřeba osvěty – lidé by měli mít jasnější informace o tom, co je povolené a co ne. Druhou možností je zvýšení sankcí, které by mohly působit odrazujícím způsobem.

Rozhovor s R3:

Otázka č. 1 zněla: Jak dlouho působíte v Celní správě a jakou pozici v současnosti zastáváte?

U Celní správy České republiky pracuji 8 rokem. V současné době vykonávám pozici referenta Hraničního dohledu na Celním úřadě Praha Ruzyně.

Otázka č. 2 zněla: S jakými druhy celních přestupků se nejvíce setkáváte?

V rámci své činnosti se nejvíce setkávám s celními přestupky v oblasti dovozu nadlimitního množství vybraných výrobků jako jsou tabákové výrobky a lihoviny. Dále při dovozu zboží nad 430 EUR. V neposlední řadě při kontrolách CashControls, kdy cestující má u sebe při vývozu obnos finanční hotovosti přesahující 10 tisíc EUR.

Otázka č. 3 zněla: Jaké jsou nejčastější důvody celních přestupků?

Nejčastější důvody celních přestupků může být neznalost, či neinformovanost cestujících ohledně dovozního limitu. Dokonce bych v některých případech řekl, že se jedná i o troufalost cestujících pronést přes celní kontrolu množství cigaret, které porušují limity. Důvodem porušování celních přestupků může být samozřejmě cena tabákových výrobků, kdy ze třetích zemí si do České republiky dováží převážně levnější cigarety.

Otázka č. 4 zněla: Které oblasti letiště (např. terminály, odlet, přílet) jsou nejvíce náchylné k celním přestupkům v rámci Celní Správy a proč?

Dle mého uvážení se jedná o přílet, konkrétně na terminálu č. 1, protože jsou tam nižší limity na dovoz zboží.

Otázka č. 5 zněla: Existují nějaké konkrétní destinace nebo země, které jsou náchylnější k celním přestupkům? Pokud ano, čím si to vysvětlujete?

Destinace náchylnější na porušování celních předpisů mohou být ty z Egypta, ať už Hurghada či Marsa Alam, kdy cena tabákových výrobků je velmi přijatelná pro České spotřebitele.

Otázka č. 6 zněla: Myslíte si, že Evropská Unie má přísnější opatření vůči ostatním zemím? Pokud ano v jakých oblastech?

Tuto problematiku jsem nikdy nezkoumal, tudíž nedokážu odpovědět. Přísnější opatření můžou být právě nastavené nižší limity při dovozu zboží.

Otázka č. 7 zněla: Napadává Vás nějaká změna, která by pomohla k snížení celních přestupků?

Ke snížení celních přestupků by dopomohla určitě informovanost veřejnosti ohledně dovozních limitů a třeba změna sankcí na porušení těchto předpisů, tak aby si páchaní těchto přestupků při dalším letu rozmysleli.

Rozhovor s R4:

Otázka č. 1 zněla: Jak dlouho působíte v Celní správě a jakou pozici v současnosti zastáváte?

V Celní správě působím od března 2006. V současnosti jsem referentem celního dohledu na oddělení cestovního styku letiště Václava Havla Praha Ruzyně.

Otázka č. 2 zněla: S jakými druhy celních přestupků se nejvíce setkáváte?

Nejčastěji se setkávám s překročením limitu pro neobchodní dovoz zboží, nebo porušení některých netarifních opatření, CITES, neohlášení dovozu, nebo vývozu hotovosti a cenných komodit, dovoz zvířat bez splnění veterinárních podmínek, Léky, potraviny, a porušování podmínek při vratkách DPH na pracovišti odlety a nebo, což není přestupek, ale dělená správa, vybírání nedoplatků CEPAN.

Otázka č. 3 zněla: Jaké jsou nejčastější důvody celních přestupků?

Někdo si myslí, že je to způsobeno malou informovaností cestujících, ale to s čím se setkávám já, je většinou obyčejná zjištěnost. V případě některých cestujících i pohrdání zákony.

Otázka č. 4 zněla: Které oblasti letiště (např. terminály, odlet, přílet) jsou nejvíce náchylné k celním přestupkům v rámci Celní Správy a proč?

Nejnáchylnějším je samozřejmě příletová hala terminál 1. Zde dochází k nejčastějším nelegálním dovozům tabákových výrobků, ale i ostatních přestupků v rámci cestovního styku.

Otázka č. 5 zněla: Existují nějaké konkrétní destinace nebo země, které jsou náchylnější k celním přestupkům? Pokud ano, čím si to vysvětlujete?

Vzhledem k nižším nákupním cenám, jsou takovými zeměmi např. Egypt – hlavně tabákové výrobky, Turecko, nebo Dubaj – jako přestupní stanice pro celou Asii a i Afriku – prakticky cokoliv, na terminálu 2 pak samozřejmě Paříž, Madrid, Frankfurt, Varšava, Amsterdam a Athény, prostě velká přestupní letiště opět cokoliv.

Otázka č. 6 zněla: Myslíte si, že Evropská Unie má přísnější opatření vůči ostatním zemím? Pokud ano v jakých oblastech?

Nemyslím, si, že EU je nějak nepřiměřeně „přísná“. Spíše naopak, v některých zemích se to bagatelizuje, a proto se taková činnost „vyplácí“. Naopak občas jsou občané zemí EU zaskočeni kontrolou v zemích jižní a střední Ameriky, kdy jak se mi svěřili, je tato prováděna pod hlavními samopalů. Také je zřejmá rozdílnost kulturní, kdy občané bývalého sovětského svazu nabízejí něco jako úplatek, protože v jejich zemi je to „normální“.

Otázka č. 7 zněla: Napadá Vás nějaká změna, která by pomohla k snížení celních přestupků?

Asi by se to muselo brát část po části. V oblasti vracení DPH například by to chtělo prohloubit spolupráci CS i se třetími zeměmi – ale to se cestující i obchodníci budou ohánět GDPR. Dále by k tomu přispělo snížení limitu pro vratku DPH, přeci jen na tričkách za 3000 CZK, než ukradnu milion, tak to dlouho trvá. Kdežto na švýcarských hodinkách, které si do své země přivezu „na ruce“ je to „ein-zwei“. Také uvádění nepravdivých informací na formulář vratky DPH by se mělo brát přísněji. V případě dovozu tabákových výrobků je zřejmé, že zvyšování spotřebních daní pokulhává za inflací, a i výpočet daní po přihlášení zboží je zdoluhavý a málo transparentní, lepší by byl systém paušálu jedno 200 ks balení cigaret cca 1700 CZK, bez ohledu na kupní cenu ve třetí zemi, nebo EU. Bohužel jsem se často setkával s nezákonným dovozem zvířat z množíren. V Belgii údajně, dle jejich vet. předpisů, nelze dovézt zvíře mladší 7 měsíců, a to ani ze zemí EU. To by mohlo částečně pomoci. Také digitalizace serologických osvědčení a jejich zpřístupnění pro příslušné orgány. I takové Srbsko už to má. Zadá se číslo čipu a vypadnou data o psovi a výsledky. Tím se dost zúží prostor pro množírny. V oblasti CITES se pohybuje velká část i tradiční asijské medicíny. Ale výrobky z rostlin pocházející z farem by omezovány být neměly. Také v oblasti dělené správy – nedoplatků CEPAN, by mělo být postupováno přísněji, a tak jako na silnici přikládají na vozidlo botičku – aby dlužníkovi zamezili v další jízdě, tak by se cestujícímu mělo zabránit v odletu.

Rozhovor s R5:

Otázka č. 1 zněla: Jak dlouho působíte v Celní správě a jakou pozici v současnosti zastáváte?

U Celní správy pracuji přes 12 let, momentálně jsem na pozici referenta Hraničního dohledu.

Otázka č. 2 zněla: S jakými druhy celních přestupků se nejvíce setkáváte?

Nejvíce se setkávám s nadlimitními dovozy vybraných výrobků – tabákové výrobky, lihoviny, dále se zbožím, které přesahuje dovozový limit 430 euro.

Otázka č. 3 zněla: Jaké jsou nejčastější důvody celních přestupků?

Levnější nákup zboží v zahraničí.

Otázka č. 4 zněla: Které oblasti letiště (např. terminály, odlet, přílet) jsou nejvíce náchylné k celním přestupkům v rámci Celní Správy a proč?

Z mého hlediska se domnívám, že nejvíce náchylné k celním přestupkům jsou přílety na terminálu 1. Důvodem mohou být nižší dovozové limity na zboží a vybrané výrobky ze třetích zemí.

Otázka č. 5 zněla: Existují nějaké konkrétní destinace nebo země, které jsou náchylnější k celním přestupkům? Pokud ano, čím si to vysvětlujete?

Destinace náchylnější k celním přestupkům z mého pohledu jsou přílety z Egypta z důvodu extra levného nákupu tabákových výrobků.

Otázka č. 6 zněla: Myslíte si, že Evropská Unie má přísnější opatření vůči ostatním zemím? Pokud ano v jakých oblastech?

To netuším.

Otázka č. 7 zněla: Napadá Vás nějaká změna, která by pomohla k snížení celních přestupků?

Lepší informovanost cestujících.

Rozhovor s R6:

Otázka č. 1 zněla: Jak dlouho působíte v Celní správě a jakou pozici v současnosti zastáváte?

Sloužím sedmým rokem v pozici referenta celního dohledu.

Otázka č. 2 zněla: S jakými druhy celních přestupků se nejvíce setkáváte?

Nepřihlášení zboží, odejmutí zboží celnímu dohledu, nedodržování zákazů a omezení, nedodržování ohlašovací povinnosti.

Otázka č. 3 zněla: Jaké jsou nejčastější důvody celních přestupků?

Nevědomost lidí, neochota zjišťovat si informace.

Otázka č. 4 zněla: Které oblasti letiště (např. terminály, odlet, přílet) jsou nejvíce náchylné k celním přestupkům v rámci Celní Správy a proč?

Myslím si, že přílety, stejně tak jako odlety, jsou stelně náchylné k celním přestupkům. Jenom záleží na druhu přestupku a možnostech zjištění.

Otázka č. 5 zněla: Existují nějaké konkrétní destinace nebo země, které jsou náchylnější k celním přestupkům? Pokud ano, čím si to vysvětlujete?

Podle mě nikoliv.

Otázka č. 6 zněla: Myslíte si, že Evropská Unie má přísnější opatření vůči ostatním zemím? Pokud ano v jakých oblastech?

Podle mě nikoliv.

Otázka č. 7 zněla: Napadá Vás nějaká změna, která by pomohla k snížení celních přestupků?

Lidé mají informace kolikrát už přímo před nosem, na informačních tabulích a obrazovkách a stejně nejsou schopní si je přečíst. Jediné, co mě napadá jsou automatické „smsky“ zprávy, které chodí při určité příležitosti. Při povodních přijde „sms“, že budete evakuováni, při Covidu chodily „sms“ o tom, že se mají lidi dostavit na testování proti nemoci. Při příletu by mohli dostávat smsky s informacemi o celních limitech, o přihlášení zvířat a peněžní hotovosti, o omezeních vůči potravinám.

Rozhovor s R7:

Otázka č. 1 zněla: Jak dlouho působíte v Celní správě a jakou pozici v současnosti zastáváte?

V celní správě působím 8 let. Aktuálně na pozici vedoucího směny.

Otázka č. 2 zněla: S jakými druhy celních přestupků se nejvíce setkáváte?

Nejčastější přestupky jsou nedodržení dovozních limitů na vybrané výrobky jako jsou cigarety, tabák a alkohol. Jako další bych řekl, že to budou asi přestupky podle zákona o ochraně volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Otázka č. 3 zněla: Jaké jsou nejčastější důvody celních přestupků?

Určitě neznalost dovozních limitů v případě dovozu vybraných výrobků.

Otázka č. 4 zněla: Které oblasti letiště (např. terminály, odlet, přílet) jsou nejvíce náchylné k celním přestupkům v rámci Celní Správy a proč?

Nejvíce přestupků se řeší na terminálu 1 na pracovišti přílety, protože terminál 1 je určen pro lety mimo Schengenský prostor. Myslím, že většina přestupků je kvůli neznalosti dovozních limitů a některé také, že lidé nechtějí dovážené zboží clít.

Otázka č. 5 zněla: Existují nějaké konkrétní destinace nebo země, které jsou náchylnější k celním přestupkům? Pokud ano, čím si to vysvětlujete?

Podle mě nikoliv.

Otázka č. 6 zněla: Myslíte si, že Evropská Unie má přísnější opatření vůči ostatním zemím? Pokud ano v jakých oblastech?

Nemohu posoudit. Nevím, jaká opatření přijímají ostatní země.

Otázka č. 7 zněla: Napadává Vás nějaká změna, která by pomohla k snížení celních přestupků?

Rozmístění v gatech a v odletové hale u check-inů informační tabule se základními dovozními informacemi s odkazem na internetové stránky celní správy. Celní správa by také mohla informovat cestující prostřednictvím informačních letáků přes cestovní kanceláře u kterých si zakoupili letenky či zájezdy. Zveřejňování informací o dovozu a vývozu zboží na sociálních sítích.

Rozhovor s R8:

Otázka č. 1 zněla: Jak dlouho působíte v Celní správě a jakou pozici v současnosti zastáváte?

U celní správy pracuji 28 let a v současné době vykonávám funkci vedoucí směny.

Otázka č. 2 zněla: S jakými druhy celních přestupků se nejvíce setkáváte?

Nejčastěji řešíme přestupky při dovozu neobchodního zboží nad stanovený dovozní limit, dále při dovozu zboží podléhajících zákazům a omezením, především exemplářů CITES a přestupky za nesplnění ohlašovací povinnosti při vývozu finanční hotovosti.

Otázka č. 3 zněla: Jaké jsou nejčastější důvody celních přestupků?

Důvodem je v některých případech neznalost celních předpisů, v případech dovozu exemplářů CITES, např. přípravků TCM je to prakticky absence možnosti legálního dovozu.

Otázka č. 4 zněla: Které oblasti letiště (např. terminály, odlet, přílet) jsou nejvíce náchylné k celním přestupkům v rámci Celní Správy a proč?

Všeobecně náchylnější k celním přestupkům jsou rozhodně pracoviště příletů, a to na Terminálu 1 z důvodů velkého množství přímých letů ze zájmových destinací. Terminál 2 je zase zrádnější v tom, že se tam odbavují přílety z velkých evropských letišť, na které navazují lety z celého světa a je tak pro nás složitější rizikové cestující dohledat.

Otázka č. 5 zněla: Existují nějaké konkrétní destinace nebo země, které jsou náchylnější k celním přestupkům? Pokud ano, čím si to vysvětlujete?

Všeobecně lety z asijských destinací jsou považovány za rizikové, vzhledem ke stále vysoké poptávce po levných napodobeninách luxusního zboží, po výrobcích tradiční čínské medicíny, tabákových výrobcích apod.

Otázka č. 6 zněla: Myslíte si, že Evropská Unie má přísnější opatření vůči ostatním zemím? Pokud ano v jakých oblastech?

Nemyslím si, že by EU měla nějak zvlášť přísná opatření vůči ostatním zemím.

Otázka č. 7 zněla: Napadává Vás nějaká změna, která by pomohla k snížení celních přestupků?

Osobně si myslím, že osvěta ze strany celní správy vůči veřejnosti je dostačující. Ten, kdo si chce v dobré víře něco dovézt má spoustu možností, kde informace vyhledat.

Rozhovor s R9:

Otázka č. 1 zněla: Jak dlouho působíte v Celní správě a jakou pozici v současnosti zastáváte?

U celní správy působím již 25 let. A jsem na pozici vedoucího směny.

Otázka č. 2 zněla: S jakými druhy celních přestupků se nejvíce setkáváte?

Nepřihlášení zboží pro neobchodní účely a přesněji u vybraných výrobků a překročení dovozního hodnotového limity.

Otázka č. 3 zněla: Jaké jsou nejčastější důvody celních přestupků?

Z mých zkušeností převážně neznalost zákona a doslechu mylných informací, jak už od přátel, delegátů a tak dále.

Otázka č. 4 zněla: Které oblasti letiště (např. terminály, odlet, přílet) jsou nejvíce náchylné k celním přestupkům v rámci Celní Správy a proč?

Nejčastější celní přestupky se vyskytují při dovozu ze třetích zemí a větší procento se stává na Terminálu 1. Jelikož dovoz z třetích zemí je výhradně na Terminálu 1 a na Terminálu 2 pouze z přestupních letů.

Otázka č. 5 zněla: Existují nějaké konkrétní destinace nebo země, které jsou náchylnější k celním přestupkům? Pokud ano, čím si to vysvětlujete?

U vybraných výrobků jsou destinace, které mají znatelně nižší nákupní cenu. Jako například Egypt, Kuba, Dominikánská republika a Asijské země.

Otázka č. 6 zněla: Myslíte si, že Evropská Unie má přísnější opatření vůči ostatním zemím? Pokud ano v jakých oblastech?

Nemyslím si, ale nemohu úplně posoudit, jelikož neznám přesně všechny opatření u ostatních třetích zemí.

Otázka č. 7 zněla: Napadává Vás nějaká změna, která by pomohla k snížení celních přestupků?

Jediné, co mě napadá je rozšířit povědomí celních dovozních limitů u veřejnosti.